

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2.

Štev. 40.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1909.

Leto XXII.

Pot k edinosti.

Ali jih bo srečala kdaj pamet te naše slovenske liberalce? Vsak dan jih prepričuje, da nimajo med ljudstvom nobene zaslombe več, da je odklenkalo njihovi gloriji v naši domovini, oni pa kakor slepi še vedno po koncu nosijo glave in bahavo kriče, kakor bi bili sami na svetu. Naši poslanci v štajerskem deželnem zboru so se postavili odločno in moško za pravice svojega ljudstva, kakor nihče njihovih prednikov. Edini liberalce, dr. Kukovec, išče pri socialnih demokratih podpore in baranta z nemškimi nacionalci; brez moči, brez veljave tava kot večša semintja, da se mu smejejo vsi zdravi ljudje. Štajerski liberalni lističi pa vendar še vedno trobijo v svet svoje neumnosti in dokazujejo svetu, da se niso ničesar naučili. Korošci so pokazali hrbet liberalcem na vsi črti; tudi pod imenom družbe sv. Cirila in Metoda jih ne marajo več; sami so si ustanovili svojo šolsko družbo, ker ne marajo liberalnih učiteljev, ki bi jim sicer v slovenskem jeziku, a ravno zato tembolj gotovo skvarili njihovo mladino. Na Primorskem so imeli še nekaj stopnje; pa tudi že jim bo kmalu zmanjkalo. Pri splošnih volitvah v goriški dež. zbor so dobili naši največ glasov in še pri prvi volitvi je bil eden izvoljen; dva sta prišla v ožjo volitev. Nobena žavba ne pomaga več; tudi na Goriškem bo kmalu čista miza. V Istri se je te dni dogodil tudi znamenit dogodek, ki nam priča, kako tudi istrsko ljudstvo otepa od sebe liberalne smeti. Bilo je tako-le:

V Pazinu imajo nekaj let sem hrvaško gimnazijo. Nekaj liberalnih profesorjev je že pričelo med mladino svoje delo. Istrski rodoljubi so žalostno gledali, kako se jim kvarijo mladi dijaki. Zato se je sprožila misel, naj bi se s sodelovanjem in podporo tržaškega in krškega škofa

ustanovil zavod, kjer bi imeli dijaki stanovanje, hrano in skrbno vodstvo. Škofa sta po dogovoru s požrtvovalnimi voditelji istrskega ljudstva prišla na to misel, da bi bilo najboljšo in najcenejšo, ko bi se zavod izročil Saleziancem. Pri tem je pa imelo govoriti tudi dijaško podporno društvo, ki naj bi tudi z denarnimi podporami pomagalo ustanoviti in vzdrževati omenjeni zavod. Za občni zbor, ki je imel sklepati o ti zadevi, so liberalci spravili na noge, kar so mogli. Po Trstu, v Ljubljani, v Celju, v Dalmaciji, sploh, kjer je bilo le mogoče, so nabirali liberalnih udov, da bi z njihovimi glasovi preprečili Salezijance. Zlasti je v tem oziru z vso silo delal advokat dr. Zuccon, ki je že dlje časa očitno roval proti dr. Laginju in drugim, na krščanskem stališču stoječim možem. Liberalci so hoteli od dijakov odstraniti vsak verski vpliv. Ni se jim posrečilo. Pri občnem zboru so vkljub strahoviti liberalni agitaciji sijajno propadli in istrsko ljudstvo je s tem pokazalo, da liberalcev ne mara. Istrski krščanski misleči politiki bodo izprevideli, da se morajo nasloniti pri svojem delu na slovensko ljudsko stranko, ki bo potem od Mure do Adrije edina in močna.

V tem oziru gremo krepko naprej. Za tretjo nedeljo v oktobru sklicuje vodstvo kranjske S. L. S. shod zaupnikov, kamor bodo prišli tudi štajerski, koroški in goriški zastopniki, da se osnuje enotna stranka za vse slovenske pokrajine. Načela imamo vsi ravno tista; sredstva v njihovo dosegò so nam popolnoma enaka; zato spadamo tudi še ožje skupaj. Treba nam je tudi enotnega vodstva. Izven Kranjskega so liberalci krošnjariji še do nedavno s takoiimenovanim kranjskim preprirom. Vedno in vedno so povdarjali: »Tako kot je na Kranjskem, pri nas ne sme biti. Čemu bi se ločili v liberalce in klerikalce?«, kakor po svojih bedastih pojmi imenuje-

Jo pristaše ljudske stranke. No, prišlo je drugače. Izkazalo se je, da so slovenski liberalci po drugih deželah ravno tako strupeni kot kranjski; ljudstvo se jih je jelo otresati in kranjski prepri je izgubil svojo grozo. Tudi tega ne smemo prezreti, da so sebični in strankarski ljudje širili izven naše dežele naravnost neko mržnjo do Kranjcev. To se opaža povsod, celo doli na Hrvaškem. Zdaj ko imamo skupne izobraževalne, telovadne in gospodarske zveze, društva in zadrage, in ko imamo priložnost se večkrat sniti iz raznih dežel, padajo taki predsodki. Zato je pa zdaj res mogoče misliti na ustanovitev ene stranke. Tako bomo kmalu ves grušč in vso šuto, kar so jo nasuli liberalci pred napredek našega ljudstva, odmetali na stran. Pot bo prosta in veselo jo krenemo po nji.

Skupna stranka je pa tudi za to mučno potrebna, da preprečimo rovanje tiste pesti liberalnih poslancev, ki se ravno sedaj proti odločni politiki naših mož usaja in lazi za nam sovražnimi ministri. Hribar in Ploj že zdaj ne pomenjata mnogo, njuno čivkanje ne more rešiti nobenega vrabca, kam še-le Bienerttha ali Bilinskega. Ko se pa ne samo na Dunaju, marveč tudi doma za delo in boje ustanovi ena stranka, potem takih ljudi nihče niti porajtal ne bo.

V teh veselih časih pa otročji liberalci še mislijo, da morejo v politiki kaj pomeniti. Svoj čas so rjuli: Duhovnik nima s politiko nič opraviti; kmet in obrtnik sta preneumna za politiko. Delavcu se ne sme dati v javnosti beseda. — Tako smo slišali večkrat. Odslej bomo pa mi jeli govoriti in bomo zares in brez ovinkov klicali: Liberalni učitelji v šolo! Liberalni doktor v pisarno! Liberalni štacunar za pudelj! In kar bomo klicali, se bo tudi izvršilo, ker do politične veljave ti ljudje med našim narodom nikdar več prišli ne bodo.

Iz deželne zbornice.

Minuli teden je imel naš deželni zbor samo dve zborniški seji, ki sta pa bili zelo kratki. V torkovi seji, je bilo sicer mnogo poročil na dnevnem redu, a ker so se slovenski liberalci uprli ustmenemu poročanju in so zahtevali pismena poročila, — kar lahko zahtevajo po starem poslovniku — jim je deželni glavar moral ustreči, a jih je ob tej priliki prav po očetovsko posvaril. Pa pojdemo po vrsti, da boste tudi vi vedeli, kako je bilo!

Ata, biči!

Takoj h zapisniku se oglasi poslanec trgovske zbornice dr. Novak, ki je bil v tajni seji prejšnji teden prišel v neprijetno dotiko s poslancem Demšarjem. Mož se je obrnil na deželne glavarja in milo tožil, kakšno krivico mu je v prejšnji seji storil poslanec Demšar, ki je položil trdo svojo roko na njegovo nežno telo in ga je s tem kruto razžalil, ki pa sedaj še toliko usmiljenja nima, da bi ga sedaj za odpustitev prosil. Zahteval je od deželne glavarja zadoščenja. Deželni glavar mu je povedal, da ni takrat prav nič vedel, kaj ima z Demšarjem in da če bi bilo res kaj hudega, no, potem bi bil že storil svojo dolžnost. Pa Novak si ni dal dopovedati, kar venomer je tiščal v glavarja, naj mu preskrbi zadoščenja, da se je nam revež kar smilil. In mislil smo, o kakšni časi so sedaj, včasih so se postavljali tisti, ki so klofute dajali, a sedaj pa oni, ki jih dobe. Naj bo Novak in vsak iz njihove garde prepričan, da se nikdar noben izmed njih ne bo nekaznovan zaletaval v naše poslance, pa naj potlej še tako jamra in toži.

Deželni glavar komaj potolaži jokavega dr. Novaka, že drži njegov tovariš dr. Tavčar roko kvišku.

Deželni glavar se takoj obrne k njemu in še prej predno mu dovoli govoriti pravi: Vem, kaj hočete. Ugovarjati hočete ustmenim poročilom in zahtevate pismena poročila. Pa to je samo

potrata časa in denarja!

A dr. Tavčar se ni zmenil za ta očetovski opomin. In proti svojemu prepričanju je zahteval, da pripravijo odseki pismena poročila, da njemu to ni nič mar ali to kaj stane ali nič. Tako se je razkoračil voditelj liberalne stranke, da pokaže svojim mladim, ki ga tirajo v obstrukcijo, da je tudi opozicionalec, ako je treba. Ker kakor rečeno, to tudi poslovnik zahteva, je deželni glavar moral ustreči dr. Tavčarju, in sedaj bodo vsa poročila iz odsekov prišla tiskana v zbornico. Nekaj tisočakov deželne denarja bodo brez potrebe spravile ljubljanske tiskarne.

Potem je utemeljeval poslanec dekan Lavrenčič svoj in dr. Krekov samostojni predlog

za podaljšanje kamniške železnice.

Zahteva je že stara. Vlada je sicer prejšnjemu državnemu zboru predložila med drugimi lokalnimi železnicami tudi progo Pokela - Motnik, ki bi pa seveda nikakor ne zadostovala. V zadnjem času so se začeli zlasti nemški grajščaki in

domžalski Nemci potegovati za progo Domžale - Črni graben. Zato je poslanec dvignil svoj glas v ta namen, da se upele železnice tako kakor se je vedno zahtevalo in da Kamnik ne ostane popolnoma na strani. — Predlog je bil soglasno sprejet in potem je bila torkova seja zaključena. V

petkovi seji,

se je deželni glavar spominjal cesarjevega godu, potem sta se pa odkazala načrta lovskega zakona in novega občinskega volivnega reda odsekom. Poslanec Mandelj je stavil še predlog za uravnavo Višenjce, posl. Bartol pa za popravilo ceste pri Vinici. Razpravljalo se bo pa o teh predlogih kasneje. Glavno delo tega tedna je pa bilo v odsekih. Seje so bile dolgotrajne in deloma zelo živahne. Liberalcem je najbolj čez glavo

verifikacijski odsek.

Ta je sklenil, da ne potrdi izvolitve poslanca Lenarčiča, ki je bil izvoljen v notranjskih mestih in trgih in pa poslanca Višnikarja, ki je bil izvoljen v dolenskih mestih. In sicer zakaj? Lejte, volivni zakon nikjer ne določa, da bi volili samo deli občin, ampak volijo cele občine povsod. Samo v teh volivnih okrajih se je postopalo drugače. Vrhnika n. pr. je volila po vaseh v kmečkem okraju, trg torej, ne cela občina pa z mesti. Tako je v Krškem, Ribnici in še drugod. V Ljubljani n. pr. pa volijo v mestni skupini tudi kmetje iz Črne vasi, Hauptmance itd. S. L. S. hoče, da se napravi red. Kdor ni pravilno izvoljen, ne spada v zbornico. Liberalci pa čutijo, da so v tistem hipu, ko tudi v mestni skupini volijo cele občine, izgubljeni. Naj bi bila tudi zbornica tako odločna kakor je odsek!

O deželni banki

sta se posvetovala združeni finančni odsek in odsek za deželna podjetja. Veleposestniki in naši liberalci bi radi zavrnili ustanovitev deželne banke, ker bi delala konkurenco njihovim bankam.

O preuredbi kmetijske šole na Grmu

sta se posvetovala finančni in upravni odsek. Odslej bo šola enoletna. Poleg tega bodo pa tudi zimski tečaji po pet mesecev, za kmetijske sinove, ki se bodo hoteli izobraziti v živinoreji in sadjarstvu.

Obrtni odsek

se je posvetoval o ustanovitvi deželne zavoda za pospeševanje obrti. Patentirani reševalci malih obrtnikov liberalni poslanci Turk in kranski Pirc, pa še v odsek pogledat nista prišla. Pircu se veliko prijetneje zdi bivati v Kranju kakor pa sedeti v odseku.

Upravni odsek

je pripravil za zbornico že mnogo gradiva. V sobotni seji je odobril načrt lovskega zakona, o katerem bomo poročali obširneje takrat, ko se bo obravnavalo v zbornici. Kako se bo liberalcem godilo v zbornici ta teden, bomo sporočili v prihodnje, po Ljubljani se govori, da bodo burne seje, vedo pa naj, kdor seje veter bo žel vihar. Le naj pazijo, da jih ne odnese iz zbornice!

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR

ne bo posioval. Je toliko kot gotovo. Razpustu slede ali nove volitve ali § 14. Narodnostni boji pa tudi narodnostna nasilja od strani vladajočega nemškega naroda prikipujejo do vrhunca. Lex Kolisko-Axmanna najglasneje priča. Sklican bo državni zbor 20. oktobra.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Vlada ne more doseči, da bi zboroval češki deželni zbor. Nobena konferenca ne uspe ugodno. Nemci hočejo izsiliti ugodnosti od Čehov in nočejo opustiti obstrukcije. Čehi pa tudi ne morejo Nemcem popuščati, ko Nemci povsod na najgrši način zatirajo Čeha in je celo nemška krščanskosocialna stranka nastopila proti Čehom s krivičnim šolskim zakonom. Zato bo češki deželni zbor vsekako razpuščen. To pa zapečati osodo državnega zbora.

NEMŠKO DIVJANJE.

Nemški deželni poslanec dr. Pittner je zahteval od cesarskega nižjeavstrijskega namestništva, da zniža število čeških in poljskih uradnikov na nižjeavstrijskem. Če se pomisli na razmerje slovanskih in nemških uradnikov z ozirom na število prebivalstva, je Pittnerjeva interpelacija od 28. septembra nesramno izzivanje.

LEX AXMANN.

Vlada tega zakona v sedanji obliki ne more predložiti v sankcijo, ker nasprotuje temeljnim državnim postavam. Vlada pa se tudi boji, ker sankcioniranje tako krivičnega zakona lahko izzove na Češkem vihar, ki pretrse vso Avstrijo.

NEMCI ZAHTEVAJO § 14.

Resnične razmere jasne Nemcem zaslepljene glave, da po pravici in parlamentarno ne morejo vladati nad slovansko večino. Zato zahtevajo od vlade, da vlada brez parlamenta po § 14. Upajo, da jim taka vlada sankcionira krivični šolski zakon, ki ga hočejo uveljaviti na Gornjeavstrijskem, Solnograškem in Predarliskem.

NEMŠKA BESNOST RASTE.

Občinski svet v Kremsu je sklenil, da bodi za vse večne čase uradni in poslovni jezik nemški, da se sme občinska pravica le Nemcem podeljevati in nastavlja le nemške uradnike in sluga. — Nemci čutijo konec svojega nadvladja v Avstriji, zato naravnost norijo.

NEMŠKA KRŠČANSKOSOCIALNA STRANKA.

Mržnje do slovanstva se niso mogli otresti tudi ljudje, ki pripadajo tej stranki. Da, krivični Axmannov zakon je najkrepkejši podprla ravno ta stranka. »Slovenec« je označil krivični korak kot usoden za stranko. Kajti stranka, ki je postala močna v boju za krščanska načela, po krščanskih načelih more obstati le, dokler ostane tem načelom zvesta. »Slovenec«

je imel prav. — Za njim so ponovili isto pametni Nemci. — V nemški krščansko-socialni stranki je že izbruhnil razdor. Njeno časopisje se kavsa med seboj. Kazen je torej hitro sledila. Jasno. Kraljestvo, ki je samo zoper sebe, ne more obstati.

DEŽELNI ZBORI.

Kranjski deželni zbor si je naložil izredno mnogo nalog. Poslanci Slovenske Ljudske Stranke delujejo v trinajstih odsekih. Splošnim sejam sledijo klubove. Poslanci S. L. S. delajo včasih do dveh ponoči. Radi bi hitro spravili v pravi tir deželno gospodarstvo in rešili zadane si naloge kakor lovski zakon, šolsko vprašanje, prometno itd. Liberalci skušajo nagajati. Dr. Tavčar je zahteval, da bi Slovenski Ljudski Stranki onemogočil hitro delo, na podlagi zastarelega zakona, da se vsa ustna poročila že ponatisnejo in tiskana dajo poslancem v roke. Če liberalna stranka vztraja pri Tavčarjevem predlogu, prizadene deželi s tem do 50 tisoč kron škode.

V ŠTAJERSKEM DEŽELNEM ZBORU

so poslanci S. L. S. vrlo nastopili za pravice slovenskega jezika. Poslanec dr. Korosec je s svojim predlogom, da se uvedi splošna in direktna volivna pravica v deželnem zboru, porazil nemške liberalce in veleposestnike.

IZID GORIŠKIH VOLITEV.

Pri deželnozborskih volitvah so liberalci propadli. Zmagal je z absolutno večino poslanec S. L. S. Jerič. Fon in Manfreda sta prišla z liberalnima kandidaturama v ožjo volitev.

HRVAŠKI POSLANCI V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU

slabo zastopajo hrvaške koristi. Ob otvoritvi 28. septembra so imeli priliko označiti hrvaške zahteve in zlasti manifestirati za splošno in enako volivno pravico, pa so molčali kot grob. »Agramer Tagbl.« pravi, da jih je k molku pripravila Justhova obljuba, da ne izroči sodišču treh hrvaških poslancev. S takimi zastopniki bi moralo pomesti hrvaško ljudstvo.

NA OGRSKEM

nadaljujejo Košutovci svoje komedije. Vsi upi zatiranih na Ogrskem tiče v tem, ali vztraja vladar pri zahtevi, da se uvede splošna, enaka in direktna volivna pravica na Ogrskem. Govorijo, da prestolonaslednik vpliva v tem smislu na cesarja.

V BOSNI

se osnuje nova mohamedanska stranka. Stranka hoče zediniti vse mohamedance brez ozira na narodnost. Bo torej čisto verska stranka.

ZAROTA V ČRNIGORI.

Zarota, ki so ji nedavno prišli na sled, je hotela uničiti sedanjo vladno, prisiliti kneza Nikolaja, da se odpove prestolu, proglasiti za vladarja princa Danila in po-

moriti ministre, nadalje oprostiti jetnike, ki so jih zaprli zaradi napada z bombami leta 1905. Nekaj zarotnikov je zbežalo na Turško.

SRBIJA.

V Belgrad je došel novi ruski poslanik baron Hartwig. Znan je kot velik prijatelj Srbov.

NEMŠKI KANCLER

dospe 15. novembra v Rim, da se pogovori s papeževim državnim tajnikom.

NA BOLGARSKEM

se med mlajšimi častniki pojavlja uporno gibanje.

ZA JAPONSKO

je izdelala reška tovarna večje število torpedov. Minule dni jih je izročila japonskim častnikom. Torpedi vozijo približno 1 km na minuto.

ŠPANSKA.

V Barceloni je zasledila policija anarhistično zaroto. Našli so spise, v katerih stoji, da so nameravali zarotniki pomoriti v Madridu več visokih oseb. Policija nadalje poizveduje. Z bojišča prihajajo vselejše poročila. 30. septembra je bil radi došlega poročila o zmagah v Afriki ves Madrid sijažno razsvetljen. Velikanske množice so hodile po mestu in vzklikale: »Živela Španka! Živela armada!«

BOJI V SEVERNI AFRIKI.

Španske čete so zavzele Burugu. Gorovje je silne važnosti za končno zmago. Španci so zgubili enega generala in nekaj vojakov.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

Z žalostnim srcem spoznava Tit, da pri toliki zmešnjavi in stiski ne bo mogoče oteiti templja in izpolniti dane obljube. Boriti se mora kakor navaden vojak, preden pride stopajoč čez mrtva trupla in mlakuže krvi, v tempelj. »Kolik blesk, kolik sijaj!« vzklika presenečen, ko ogleduje prekrasna darila, obešena po zidovih, lesketajoče stene, pokrite z zlatimi pločami, velikanski lesteneč, vinsko trto nad vhomom v svetišče z orjaškimi zlatimi grozdi, sedmerorogljati svečnik in zlato mizo oglednih kruhov, katero je samo njena teža obvarovala ropazeline roke. »Kolik stavba, koliko bogastvo!« ponavlja Tit. Ko tako občuduje lepoto in sijaj hiše božje, izjavi navzočim poveljnikom, da hoče še enkrat poizkusiti njeno rešitev.

»Prekasno!« pravi Cereal. »Gospod, ali ne vidiš, kako že sika plamen izpod onih vrat? Le nekaj trenutkov še in ogenj bo v sredi templja!«

»Pri Jupitru! Medtem ko se mudimo tukaj, so pobesneli vojaki podtaknili ogenj

tudi drugod! Zdaj vidim, da se zemljan zastonj bori zoper usodo! Lucij, skoro bi verjel, da je bil oni Jezus iz Nazareta več kakor navadni človek! Njegove besede se bodo vendarle uresničile! Poizkusimo rešiti vsaj to zlato mizo in oni sedmerorogljati svečnik in sploh vse dragocenosti kolikor je mogoče!«

Potrt, skoraj obupan se vrača rimski mogotec iz templja. Cereal in Lucij ukažeta najzanesljivejšim vojakom odnesti iz svetišča mizo oglednih kruhov, kadilni oltar in svečnik. Samo to in ničesar več ne morejo rešiti. Kajti plamen se je oprijel ravnokar veličastnega ostrešja nad njihovi glavami in se jel ovijati okrog razsušenih brun iz cedrovega lesa. Kmalu prične curljati zlato, s katerim so bile prevlečene strešnice, v žarečih kapljah na Rimljane.

»Vun! Sicer smo izgubljeni!« kliče desetnik Marcij. »Škoda! Kako rad bi utrgal zlati grozd, ki visi na vinski trti tam gori!«

»Saj bi ga itak ne dosegel!« se norčuje nekdo izmed njegovih vojakov. »Le pomisli, sedemdeset komolcev visoko se vzpenja ona zlahtna rastlina! Dovolj je, ako si zapomnimo to mesto! Zlato bomo lahko našli v pepelu, ko se bo ohladilo. Proč, proč, vročina postaja neznosna, ogenj že liže okrog nas!«

»Čudim se teži tega svečnika! Nisem mislil, da imajo Judje tukaj toliko množino zlata nakopičenega! Žal, da moramo tako naglo oditi!«

»Že zdaj vidim svoje rojake, kako se bodo čudili tem dragocenostim, ko jih bomo nesli v slovesnem sprevodu po Rimu! Jasno mi je, zakaj so bili rimski bogovi vedno tako zavistni judovskemu Bogu! Takih darov niti naš cesar ne poklanja svojim domačim bogovom!«

Med temi in sličnimi pogovori hité vojaki proti izhodu. Lucij se ozre še enkrat na prelesto krasoto hiše božje, ki odseva zdaj še lepše v žaru opoldanskega solnca. Tedaj pribobni izpod ostrešja nad Najsvetejšim veliko ognjeno bruno in se ujame na četverbarvnem zagrinjalu. V istem trenutku je dragocena tkanina v plamenu ter se pod težo bruna raztrga na dvoje, tako da frčijo goreči kosci daleč naokoli.

S solzami v očeh beži Lucij iz svetišča, v katerem je moral gledati toliko gnusobo razdejanja.

PETNAJSTO POGLAVJE.

Med življenjem in smrtjo.

Zelo vznemirjen čuje Natanael ob postelji svojega brata Eleazarja in posluša divji vrišč, ki odmeva iz pred dvora žena v oddaljeno bolniško sobico. Ta se nahaja poleg bivališča tempeljskega glavarja, potem ko je padla Antonija v roke sovražnikov. Kajti na tempeljski strehi, odkoder so napadali gorečniki drzne Rimljane, ni bilo več prostora za bolnika. Noč in dan so švigale smrtonosne pušice z višav na zmagovite sovražnike, ki so vršeli po osvojeni Antoniji in nastavljalji svoje stenolome ob prvo obzidje templja. Eleazar je sicer rotli svoje rojake, naj ga pustijo umreti pod mišim nebom spričo sovražni-

kov; prosil je celo: »Vrzite me na napadalec, da bom še umirajoč ugonobil kakkega sovražnika!« Toda nihče ni hotel ugoditi besedam napol blaznega poveljnika, marveč so ga prenesli v zatohlo, ozko sobico pod razbeljeno streho.

Tu leži zdaj večinoma v nezavesti, le zdajpazdaj ga prebudi neprestano butanje in grmenje ovnov in stenolomov, tako da mu gre skozi mozeg in kosti. Evzebij se ne more dovolj načuditi, da se more njegova železna narava tako dolgo upirati strupu, ki se mu je razlil iz gnoječe se rane po vseh žilah.

»Danes najbrž ne bo več čakal večera,« pravi duhovnik na jutro 10. avgusta, ko se mudi poslednjič pri njem. »Dajte mu zaužiti nekaj teh kapljic, in če se mu morda vrne zavest, tedaj ga lahko še enkrat poizkusite pridobiti za sveto vero in

prejem svetega krsta. Dokler človek živi, nam še ni treba obupavati. Rahela je toliko zanj pretrpela in premolila: morda omeči Gospod v svojem preobilnem usmiljenju ravno zategadelj njegovo zakrknjeno srce. Ako bi pa vajini poizkusi le še razdražili njegovo srčnost, ga pustita za vselej v miru.«

Tako odide Evzebij po svojem navadnem potu v mesto, kjer bi rad obiskal in potolažil še mnogo drugih bolnih in umirajočih meščanov. Tamaro bi rad vzel s seboj; toda devica se izgovarja, češ da je obljubila Eleazarju stati ob strani do zadnjega diha in mora vrhutega vztrajati tudi pri dobri Raheli v teh bridkih poslednjih urah. Nato odideta ženski, utrujeni od dolgega nočnega bdenja, v sosednji hram, da se nekoliko odpočijeta. Grmenje napadalnih strojev je potihnilo in za hip je za-

vladala kroginokrog precejšnja tihota. Natanael naj bi ji zbudil, ako bi opazil na bolniku znamenja zavesti.

Nekako eno uro trajata mir in tihota. Tedaj prične na dvoru žena bučati in šumeti. »Rimljani so podtaknili ogenj!« čuje Natanael in plane prestrašen k oknu. Takoj nato prihitijo Giezi in potrdi strašno novico. Kaj storiti v tej sili? Šele ko je odšel stari služabnik, da reši ben Kajjo, se domisli mladenič, da mu je pozabil naročiti, naj poišče nekaj zanesljivih prijateljev Eleazarjevih, ki bi rešili umirajočega strašne smrti v ognju. On sam in slabotni ženski si ga ne upajo spraviti po stopnicah navzdol. Tako bega dokaj časa brez sveta in pomoči od postelje do okna, od okna do postelje. Naenkrat opazi, da so se bolniku poteze močno izpremenile.

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Č. g. Karol Čuk, kaplan na Jesenicah, je imenovan za župnega soupravitelja pri Sv. Križu nad Jesenicami, ker je dovoljen začasni pokoj č. g. župniku Jakeljnu; stalni pokoj je dovoljen preč. g. Frančišku Gorniku dekanu v Postojni. Premeščeni so č. g. kaplani: Jan. Zavbi iz Žužemberka za župnega upravitelja v Ambrus, Karol Onidovec iz Št. Vida v Žužemberk, Franc Novak iz Stopič v Št. Vid pri Zatičini. Č. g. Feliks Funtek je nastavljen kot kaplan v Stopičah.

Izgubil je železniški čuvaj Valentin Hrovat iz Gorenje vasi pri Medvodah hrvaško bušo. Bila je bele barve s črnimi lisami. Izgubila se je že pred štirinajstimi dnevi. Najditelj naj jo vrne lastniku, pri katerem dobi primerno nagrado.

V Ljubljani je umrl županov sin advokat dr. Ivan Milan Hribar. Bil je previden s sv. zakramenti za umirajoče. Župan Hribar je priobčil v »Narodu« in »Ljubljanki« mrtvaško oznanilo, a na nobenem se ni veliki svobodomošlec upal povedati, da je njegov sin umrl spravljen z Bogom. Čemu to zatajevati?

Štajerski mladeniči iz šentlenarskega okraja so imeli svoj sestanek pri Sv. Lenartu. Po cerkveni slovesnosti se je vršilo v dvorani Arnušove gostilne zborovanje, ki je bilo jako dobro obiskano.

Celjski oo. kapucini so praznovali spomin 700letnice svetega očeta Frančiška in 300letnice, odkar je bil položen vogelni kamen ondodnemu samostanu.

Duhovniške spremembe na Goriškem. Na goriški bogoslovnici je imenovan za profesorja bibliških ved novega zakona namesto dr. Tarlao dr. Josip Ličen, dogmatiko pa bo poučeval č. g. Fogar. — Imenovanje č. g. Tognona za župnika v Gradežu se je zaradi formalnih napak razveljavilo.

Ameriške vesti. Iz Jolieta se poroča: Župnijska šola sv. Jožefa šteje letos 428 slovenskih šolskih otrok. Šola ima šest razredov. — Jolietski Slovenec Jurij Rogina se je poročil z gđco. Frančiško Adamec, Čehinjo, 9. septembra t. l. Poročil ju je domači župnik F. S. Šusteršič. —

Slovanska naselbina v Clevelandu postaja vedno lepša. Slovenski gospodarji in trgovci so od 61. ceste skozi do 62. ceste naredili in še delajo popolnoma nov tlak, ki bo jako krasil ta trgovski del slovenske kolonije.

Ustavljen kamniški vlak. Dne 28. septembra se je kamniškemu vlaku, ki se iz Ljubljane ob dveh popoldne odpele, pripetila »nezgoda«. Blizu Ježice se namreč ustavi, sprevodniki in potniki pa preplašeni izstopijo. Kmalu se je cela stvar pojasnila. Na progo se je namreč vlegel neznanec in prisilil vlak da se ustavi. Ni še pojasnjeno, ali je bil pijan ali življenja sit ali pa oboje. Če se je mislil končati, si je pač izbral najbolj nesigurno sredstvo za usmrčenje, kajti kamniški vlak je prepočasen, da bi pravočasno ne opazil takih kandidatov.

Liberalci kranjski se sramujejo svojih časopisov. Novi liberalni listič »Slovenski dom« je prinesel za 20. september tako ostuden in nesramen članek, da ga je državni pravdnik moral zapleniti. Liberalni deželni poslanci so zaradi zaplembe interpelirali v zbornici vlado. Umazani člančič je moral prebrati liberelec dr. Triller v tajni seji. Naši liberalci so liberalcem tako gorke pravili, da še niso nikdar takih slišali. Vsi blede kot zid so morali poslušati zaslužene psovke. Slednjič vstane dr. Tavčar in pove, da niso niti prebrali dotične umazanosti, ker bi je ne bili podpisali ako bi bili znali njeno vsebino. Liberalcev je postalo sram pisave svojega časopisja. Kako more pošten človek še brati »Slovenski Dom«, ako se ga liberalci sami tako sramujejo! Proč z njim!

Dva spodnještajerska zlatomašnika. Izmed deset novomašnikov, ki so jim rajni gospod knezoškof Slomšek dne 9. junija 1859 pred odhodom iz Št. Andraža v tamonjni lavantinski cerkvi posvetili v mašnike, živita le še častita gospoda Kolarič Jožef, župnik pri Sv. Martinu na Paki, in Košar Janez, župnik v Galiciji pri Celju. Njun še živi šolski tovariš vč. g. Peter Erjavec je bil kot tretjeletnik že leta 1858 v mašnika posvečen. Vsi drugi tovariši so jima že pomrli. Zadnji č. g. Andrej Kojta

je umrl lani dne 7. marca kot umirovljen župnik Sv. Petra na Vinski gori.

Pomenljiva 50letnica. 25. septembra je bilo petdeset let, odkar so rajni knezoškof Anton Martin Slomšek prvičrat v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru delili zakrament mašniškega posvečenja. Posvečena sta bila takrat čast. gospoda: Bizjak Vinko, ki so dne 1. februarja 1905 umrli kot župnik laporški, in vč. g. Matija Koren, knezoškofijski duhovni svetovalec in župnik v Žalcu, ki so torej prvi izmed vseh v Mariboru posvečenih mašnikov. Naj bi še dolgo križ nosili in mnogo naslednikov za seboj privabili v lepi vinograd na novo zložene lavantinske škofije!

Celje. Dr. Maks Vraber, kaplan v Žalcu, pride za kateheta in ravnatelja liceja in trgovske šole šolskih sester v Trstu. Za kaplana v Žalcu pride g. dr. Anton Jehart iz Starega trga pri Slov. gradu.

Nečuvstvo sramoti prevzvišenega knezoškofa »Narod«. Pravi, da naj S. L. S. organizira pretepaški klub, za načelnika temu klubu pa izvoli knezoškofa dr. A. B. Jegliča. Slovensko ljudstvo, — tako se drznejo psovati propali liberalci tvojega dušnega nadpastirja! Tako piše tista stranka, ki je v naši deželi uvedla sirovost v političnem boju in še danes se zanaša vedno na pesti in kamenje. Uprav teroristični napadi na naše pristaše v Šmartnem, na Viču, pri Zagradcu itd., pri katerih sta nož in kamen igrala vodilno vlogo, dokazujejo, da liberalna stranka pri nas živi sploh samo od prostastva in organiziranja vseh propalic. Očividno je, da stranka, ki tako pobalsko vleče v dnevni boj našega knezoškofa, ne zasluži nič drugega, kakor da se z njo temeljito obračuna v deželni zbornici. Ljudstvo bo hvaležno S. L. S., ako to surovo stranko izplača kakor zasluži.

Mladeniški shod v Brežicah 26. septembra je izborni uspel. Navzočih do 500 ljudi. Govorili so predsednik Žebot, poslanec dr. Benkovič, jurist Veble, veleč. gospod Traven iz Ljubljane in domači fantje. Uspeh je popoln in navdušenje velikansko.

Redka otroška bolezen na Štajerskem. Na Štajerskem se je pojavila bolezen Polyo myelitis. To bolezen, ki je v družbi s pojavi otrplosti, dobivajo otroci. Pojavila se je v Gradcu in posebno v Dravski dolini. Do sedaj je znanih okoli sto slučaje. Bolezen ni nalezljiva, kot koze in škrlatica, ter so jo opazili preteklo leto tudi na Nižjem Avstrijskem. Pojavlja se zlasti večkrat na Švedskem in Norveškem. Tudi na Koroškem se je pojavila taka bolezen. Več otrok so pripeljali v celovško bolnišnico.

Poraz Istrskih liberalcev. V Pazinu se je vršila skupščina dijaškega podporne društva. Odbor je sklenil v dogovoru s tržaškim in krškim škofom zgraditi konvikt za dijake in ga izročiti Salezijancem v oskrbo. Liberalci, na čelu jim razni liberalni advokati, so se takoj vzdignili proti tej nameri. Na občni zbor je došlo veliko število hrvaških in slovenskih kmetov, ki so sklenili z ogromno večino glasov da se izroči dijaško zavetišče Salezijancem. Liberalci so ostali v manjšini in so besni zapustili zborovanje. Tudi tužna Istra se je začela probujati!

Slov. katol. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju. Društvo »Straža« se je preselilo 1. oktobra t. l. v večji in lepši lokal g. Ivana Powondra, VI., Wallgasse 27 (nasproti Raimundovem gledališču). Dejstvo, da število članov in zanimanje za društvene prireditve vedno narašča, navdaja odbor s posebnim veseljem. S podvojeno navdušenostjo bomo tudi v bodoče skrbeli »Stražanom« za potrebno razvedrilo in pošteno zabavo. Vsako nedeljo in praznik zvečer se bodo vršila predavanja v društvenem lokalu in izposojevale knjige. Uljudno vabimo tudi letos gospe in gospodične pevke, gospode pevce in vse, ki se zanimajo za tamburanje, da se zopet snidejo ter s petjem in godbo priredijo članom večkrat prijetne večere. Srčno dobrodošli vsi, ki nanovo pristopijo! — Prihodnja slovenska služba božja se vrši, kakor navadno, drugo nedeljo v mesecu, t. j. dne 10. oktobra t. l., ob pol 3. uri popoldne v cerkvi sv. Antona, XV., Puthongasse 18. — Po službi božji je prijateljski sestanek v društvenem lokalu. — Z odličnim spoštovanjem odbor.

Gg. dopisnike uljudno prosimo, naj bodo kratki in jedrnat njihovi dopisi. Saj se s kratkimi besedami mnogo pove. Gradiva imamo raznovrstnega, a radi predolгих dopisov ga ne moremo v škodo bralcev priobčiti.

Gorenjske novice.

Iz Št. Vida.

Kaj se godi na naši pošti. Šentviške Sokole posebno boli delavnost in neustrešnost načelnika tukajšnjih Orlov, brata Zavodnika. Da bi ga oblatili in mu vzeli zaupanje, ki ga uživa v polni meri kot okrožni načelnik pri telovadnih v Št. Vidu, Preski, Smartnem in na Ježici, so si izmislili hudobno laž. Z največjim šumom so po vsej okolici raznašali o njem stvari, katerih »Domoljub« zapisati ne more. Za-

vodnik je tožil tukašnjega poštarja Fr. Kolbeta, ki je govoril to laž v svoji uradni pisarni, t. j. na javnem prostoru. Pri obnavljanju, ki se je preteklo soboto vršila pred sodiščem v Ljubljani, je bil poštar obsojen na tri dni zavora, ali pa bo moral plačati 30 kron kazni in povrniti vse stroške. Poštar je sicer po svojem zastopniku slovesno prekalil svojo obdolžitev, ali ker je v svojem uradu med uradno uro to govoril, je bil obsojen. Pred sodiščem se je poštar izgovarjal, da so mu to obdolžitev povedali postajni načelnik Šlegel, uradnik Irgolič, Krovčeva Manica in starosta Sokola gostilničar Franc Šusteršič, p. d. »slepi Janez« iz Zapuž. Zavodnik bo tudi proti tem štirim vložil tožbo. Vidi se pa iz tega, kakšne pogovore imajo med seboj naši »inteligentni«. Tako delajo naši liberalci. To so sadovi Žirovnikovega »duha«! Kaj poreče c. kr. poštno ravnanje o tej zadevi na naši pošti, smo zelo radovedni.

Brez števila lažij so že napisali zadnje dni v liberalnih časopisih. Kaj vse so že napisali in lagali o našem gospodu župniku, da bi tudi njemu vzeli zaupanje pri ljudstvu. A pošteno ljudstvo predobro pozna svojega župnika, da bi liberalcem šlo na lim, o gospodu župniku pa tudi vemo, da pri liberalcih zaupanja nikoli ne bo iskal. — O organistu, ki izvrstno vodi petje, so pisali in vpili, da je izvršil grozno tolovajstvo, ko je odtrgal na pošti sokolski plakat in da je bil obsojen na strašno kazen. Tožili so ga res, toda, da je bil popolnoma oproščen in da imajo liberalci nositi vse stroške, o tem niso nič pisali. Tudi o tem niso nič pisali, kako so bili trije liberalni razgrajachi obsojeni vsled razgrajanja in kaljenja nočnega miru.

Tukajšnje učiteljstvo se je postavilo na edino pravo stališče, da ima pravico in dolžnost, imeti pod nadzorstvom šolske otroke, kateri brez spremstva starišev hodijo kot naraščaj k telovadbi Orla in Sokola. Pri konferenci, pri kateri so bili navzoči vsi učitelji, učiteljice in katehetje, so sklenili, da bodo nadzorovali, kaj in kako se godi v telovadnicah, kadar se zbirajo šolski otroci ter so pozvali Orla in Sokola, naj jim naznanijo telovadne ure šolskega naraščaja. Telovadni odsek Orel je ta poziv z veseljem vzel na znanje in je šolskemu vodstvu takoj željo izpolnil. Sokoli pa, pri katerih so se otroci zbirali ob nedeljah med službo božjo in pri katerih so iz zadnje veselice ponoči šli pijani domov, niso vodstvu dosedaj dali nobenega odgovora; pač pa v liberalnih listih surovo napadajo učiteljstvo, pred vsem g. voditelja Miheliča. Stariši, ki imate kaj ljubezni do svojih otrok, podpirajte učiteljstvo in bodite pazljivi, kam hodijo vaši otroci.

Učiteljica Satler popravlja laž, katero so tukašnji liberalci in tudi ona sama trosili po umazanih svojih cunjah. Trdili so namreč, da je c. kr. okrajni šolski nadzornik Gabršček obljubil učiteljici Satler mesto na naši šoli, a na pritisk župnika Zabreta da je besedo prelomil in službo podelil drugi učiteljici. Satler pa je morala v »Slov. Narodu« objaviti sledeči popravek: Iz Št. Vida smo prejeli: Skli-

ceva se na § 19. tiskovnega zakona prosim, da sprejmete naslednji popravek dopisa »Klerikalna strahovlada«, priobčenega v »Slov. Narodu« št. 214 z dne 20. septembra t. l.: Ni res, da mi je gospod nadzornik Gabršček dal besedo, da dobim izpraznjeno mesto; res je pa, da sem vedela, da mesta ne dobim in zato tudi nisem šla v šolo, kakor je napačno poročal »Slov. Narod«. K. Sattler. — V čudni luči se sveti bivša učiteljica Satler, ker se liberalni listi potegujejo zanjo in jo hvalijo.

Iz ljubljanske okolice.

Vič-Glince. Tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo je minulo nedeljo zopet pokazalo svojo skrb za svoje društvene in dobro občinstvo. Na vrtu g. Pavliča vprizorila se je igra »Miklova Zala«, katero je na podlagi dobro znane Mohorjeve »Miklove Zale« dramatisiral član društva gosp. Jezeršek. Kakor smo radi prebirali povest o »Miklovi Zali«, tako smo bili radovedni, kako se bo na odru razvijala. Ako vpoštevamo razmere in okoliščine našega odra, moramo izreči, da so igralci rešili svoje ne lahke vloge nad naše pričakovanje. To so pokazali navzoči gledavci, ki so s ponovljenim ploskanjem odobraval prizor za prizorom. Kar vtopili smo se v hude čase naših pradedov, ko smo gledali nastope turških begov — vojakov — vjetnike — Zala v turški ječi itd. Le nekaj malih nedostatkov bi bilo treba še opiliti in igra »Miklova Zala« bo ena najprijetnejših vprizoritev za naš ljudski oder. Kedor se hoče o tem prepričati, naj prihiti prihodnjo nedeljo, t. j. 10. oktobra ob 4. popoldne, ako bo lepo vreme, na Pavličev vrt, kjer se bo igra »Miklova Zala« na splošno željo ponovila.

Z Iga. Kako napredni so naši Sokoli, se vidi v tem, da večkrat priredijo veselico s plesom ter obenem tudi provzročijo kako nesrečo. Dne 26. septembra so priredili veselico v Iški Loki v gostilni gosp. župana, ki je tudi naprednjak in obenem sokolski sotrudnik. Ker je bilo pa domačih Sokolov in Sokolic premalo, se spominjajo še ljubljanskih Sokolov. Gospod župan jim da voz in konje in dobili so jih res par teh tičev. Iz Ljubljane vozeč so v divjem diru podili ubogega konja. Ko pridejo že blizu Iške Loke, dohiteli so žival, ki je šla iz paše domov in ne glede na živino ki se ni mogla brzim Sokolom umakniti s ceste, zapode jo kar mednjo. Pri tem so poškodovali eno kravo tako, da jo je moral lastnik zaklati. Krava je bila vredna 300 kron, ali sedaj bo dobil komaj polovico zanjo. Zadnjič, ko so imeli na Igu veselico, je eden izmed Sokolov podrl s kolesom nega starega moža, da je vsled dobljenih poškodb umrl. Sedaj so pokončali kravo v Iški Loki. Pa naj kdo reče, da niso napredni ti tiči! Proč od Sokola!

Od Sv. Helene pri Dolskem. Naša župnija je bila letošnje leto tako srečna, da je imela v svoji sredini že dvakrat premilostnega gospoda knezoškofa. Prvič so tu delili sveto birmo, drugič so posvetili krasno cerkvico na podružnici sv. Agate. Pripeljali so se k nam v soboto popoldne 25. septembra. Z velikim veseljem smo jih

sprejeli. Šli so takoj v spovednico ter neustrahljivo spovedovali pozno v noč. Ob 9. uri se je začelo posvečenje ob navzočnosti dvanajst gg. duhovnikov in obilnega ljudstva. Mlaji in venci okoli cerkvice so naznanjali, da se vrši nekaj veličastnega. In sedaj imamo na našem pokopališču krasno in okusno predelano cerkvico. Za vse to se imamo zahvaliti našemu rojaku preč g. katehetu Janezu Smrekarju. Ob enem se imamo zahvaliti tudi našemu prejšnjemu župniku in zlasti še sedanemu.

Na Črnučah je umrla samica Marijana Drešar po kratki bolezni vsa udana v voljo božjo. Blaga rajnica je rada in obilno darovala za cerkvene potrebe. Tudi v oporoki se je spomnila lepe, a revne farne cerkve z veledušnim darom 400 kron. Bog ji bodi plačnik! Svetila ji večna luč!

Iz Dravelj. Prvi sestanek s predavanjem priredi naše katoliško slovensko izobraževalno društvo prihodnjo nedeljo, 11. t. m., popoldne ob 4. uri v društvenih prostorih pri Pežjaku. Predaval bo č. gospod kaplan Tomelj o pomenu in potrebi izobraževalnih društev. Vsi somišljeniki in somišljenice iz Dravelj, Zapuž, Kosez, Zgornje Šiške in Podutika, v nedeljo popoldne na ta velevažen sestanek. — Nekako lovsko društvo se je ustanovilo tukaj pri nas. Člani morajo plačevati veliko članarino, od lova pa nimajo drugega kakor izgubo časa in pa sitnosti z žandarmerijo, če bodo streljali tako kot so dosedaj. Žandarmerija naj le vpraša pri Zaletevu na Pržanu, ali pa Šlepavovega Janeza iz Podgore, ali pa Cepenka v Dolnicah, pa se bo lahko prepričala, kako koristno je bilo to lovsko društvo. Kaže pa že vse tako, da bodo člani tega neobdobja družstva morali plačevati kazen, ker se ustanovitev ni pravočasno naznanila. Draveljci, kdo je kriv teh zmed v Dravljah? Ali ne tisti, ki je kriv, da se naš lepi gasilni dom ni cerkveno blagoslovil, kakor bi se spodobilo pri kristjanih; ali ne tisti, ki je kriv, da letos na Rokovo nedeljo še službe božje nismo imeli? In ta človek ima še besedo pri gasilnem društvu in jo hoče imeti tudi pri lovskem društvu! O ti Žirovnikov »duh«, kak smrad puhtiš na vse strani, kako si okužil lepe naše domove!

Savljje. Zadnji »Domoljub« je prinesel par vrstic o naših nasprotnikih. To jih je zelo zbudilo in vznemirilo. Brž so mene obsodili, da sem jaz poročal. Ja, kaj mislite, da sem jaz glavni faktor naše vasi, ali da sem samo jaz pri telovadnem odseku. Ne, ni tako! So še drugi ljudje, kateri se zanimajo za našo organizacijo. Ti so tudi zmožni poslati kako stvar v časnike. Sploh je pa dotični poročevalec pisal resnico o vas. Resnica pa kolje v oči. Tudi vas je bodilo in grizlo, ko ste brali, za kakšne vas pošteni ljudje smatrajo. Vprašam vas samo to: Mar je bilo junško vaše početje, ko sem bil od doma in ste na cesti čakali na moj povrat domu: sami veste s kakim namenom. Je li bilo spodobno, ko ste videli, da se zaradi vas ne bom vrnil, da ste nedostojno psovali mater in hči? Tudi poštena dekleta se pritožujejo nad vašim postopanjem! Taki čini gotovo niso častni. S takimi dejanji

se le preveč ponižujete. In zakaj hodite le ponoči razsajat in vpit? Pošten človek pove podnevu, ako se mu godi krivica. Bodite uverjeni, da me z vašim postopanjem popolnoma nič ne plašite. Naš odsek kljub vašim napadom vseeno lepo napreduje. Resnico na dan! Nič ne smemo za krivati in molčati; če bomo pa mi kaj prikrivali, potem je pa že odločena ura našega pogina. Nam se naših dejanj ni treba sramovati. Na zdar! — Ignacij Šubelj t. č. načelnik.

»Mater Dolorosa« na Ježici pri Ljubljani. Pa sem dolgo upal in se bal, da se jim — mislim, preprostim selskim dušam — ne posreči uprizoritev žalostne Matere Božje in nje vernega sočutnega spremstva na Golgoti, zakaj vse to sega že bolj v nadnaravno, človeškim očem prikrito prizorišče. Šel sem pogledat in poslušat. Slika za sliko se je razgrinjala pred menoj na odru. Namesto prejšnje bojazni je vstalo v meni začudenje, moje tesno pričakanje pa se je izpremenilo v tako prepričanje: Ako sploh kdo, tedaj nam more le krotko in nedolžno srce podati vsaj skromno sliko najčistejše Device, ki je kdaj živela, trpela in ljubila na svetu. Kar se ne bi zlahka posrečilo spretnosti in zmožnosti, to je dosegla krotkost in nedolžnost. Otroškovdana ljubezen do Marije je bila v tem oziru najboljša umetnica, in taka umetnost more seči tudi drugim v srce. Ali še nekaj mi prihaja na misel: Koliko truda, koliko časa, koliko vstrajnosti je zahtevala ta uprizoritev. Pa kaj zato! Vse povrne Ona, ki ji je veljala ta proslava. Ve igralke in pevke, ste nam podale njeno žalost, Ona pa naj vam nakloni svoje veselje. Čast in blagoslov takim otrokom in njihovim staršem. P.

Iz Moravč.

g Posezimo nekoliko nazaj. Po leti smo imeli srečo, da so nas presvetli gospod knezoškof dvakrat obiskali. Prvič ob priliki svete birmе, ko so birmovali v Moravčah in na Vrhpolju. V obeh krajih je bilo birmancev blizu 600. Mudili so se Presvetli ob tej priliki pri nas skoro tri dni.

g Na kresno nedeljo so pa Presvetli obiskali daleč znano božjo pot Sv. Valentina na Limbarski gori, kjer je bil tisto nedeljo običajni vsakoletni shod. Ondi so neumorno spovedovali in pridigovali. Bog jim povrni. Sprejeli smo Presvetlega nad vse sijajno.

g Letošnje poletje je obiskal našega gostoljubnega č. gosp. dekana ameriški škof Trobec, ko se je mudil na oddihu na Kranjskem. Došel je v družbi gosp. kanonika bivšega moravškega dekana T. Kajdiža. Gospod je ljubeznivega in prijaznega značaja.

g Že itak lepa moravska dekanijska župna cerkev se je letošnje poletje še bolj oplešala. »Domoljub« je sicer o tem že nekoliko sporočil. Za lepoto hiše božje prevneti gosp. dekan Bizjan je oskrbel nove, dragocene okvire pri križevem potu. Slike križevega pota so stare, gosp. Jebačin jih je tako prenovil, kakor bi bile sedaj nove. Sedaj v novih okvirih, ki so delo gosp. Pengova iz Ljubljane se šele

vidi umetniška vrednost slik križevega pota. Pod slikami pa je 14 v ognju pozlačenih svečnikov in dvanajst križev istako v ognju pozlačenih, vse umetniško, krasno delo gosp. Kregarja. Isti gospod bo tudi izvršil dve lepi v ognju pozlačeni svetilki, ki bosta svetili v kapeli lurske M. B., pri oltarju, ki je oltar tukajšnjih Marijinih družb.

g Lepa je bila slovesnost blagoslovljenja križevega pota. O tem smo že pisali. Sijajno pa je bilo slavlje, zahvalna služba božja na rožnvenško nedeljo zato, ker je Gospod Bog pripustil, da se je težko in silno nevarno delo: prevažanje in postavljanje novih zvonov tako srečno izvršilo. Došla sta iz prijaznosti povečat cerkveno slovesnost mil. gosp. generalni vikar, prelat Flis, ki je imel slavnosti primeren govor in gosp. kanonik Kajdiž, ki je opravil slovesno službo božjo ob azistenci več duhovnikov. Krasno zvenenje ima sedaj naša farna cerkev. Daleč nima para. Velike skrbi in težko odgovornost je prevzel na svoje rame naš zaslužni gospod dekan, ko se je lotil oskrbe novih zvonov, veliko je mislil, veliko delal, a njegova požrtvovalna delavnost je vse premagala. In danes je lahko vesel gospod dekan, ko vidi, kako lep sad rodi njegov trud. Moravški farani pa so gotovo ponosni na svojo lepo cerkev in na prekrasno zvenenje in hvaležni so vrlemu gosp. dekanu, da jim je vse to oskrbe. Bog mu naj poplača ves trud in vse skrbi.

g Šolo v Moravčah, ki je dosedaj le trirazrednica, hočejo razširiti v petrazrednico. Hoteli so jo že z letošnjim šolskim letom. A dotični odlok je prišel k nam malodane v začetku šolskega leta. Čudna so ta pota! Ali naj razširimo v treh dneh trirazrednico v petrazrednico?! Mi nismo zoper razširjenje šole. Ali vprašanje je, kje pa dobiti potrebne prostore? Res, da so nekateri oddelki na sedanji šoli prenapolnjeni — četrti oddelek menda šteje 100 učencev — ali težko če bo ljudstvo pritrdilo takoj petrazrednici. In tako še danes ne vemo, ali bomo imeli staro trirazrednico z oddelki, ali s paralelkami, ali četvero ali petrazrednico. Neprijetno je negotovo čakanje.

g Nova učna moč je prišla na moravško šolo v osebi gđc. Zarnik. Upajmo, da bo res učiteljica in vzgojiteljica; kot kaže bo zvesta svoji nalogi, potem blagor naši šolski mladeži. Spoštovalo jo bo ljudstvo, ljubila in spoštovala tudi otroška srca.

g Tatovi so obiskali našo cerkev. Ukradli so dva nabiralnika v kapelici lurske M. B. Denarja notri niso veliko dobili, več sta pa bila vredna nabiralnika. Tukajšnje orožništvo je tatova marljivo zasledovalo in ju je že tudi dobilo. Tička sta že v rokah oblasti.

g Fantje. Poletni čas, čas dela, težkega dela je minul, hladnejša sapa veje, nastopa čas oddiha. Izobraževalno društvo hoče razviti sedaj svoje delo. A samo, če ga ne boste podpirali, ne more delati. Zato pa pričakujemo, da se boste sedaj, ko nastopi jesenski in zimski čas, oklepili društva. Poskrbeti hočemo, da vam bo društvo nudilo vsakovrstno zabavo: igre, predavanje, berilo. Pridite

bolj številno v društveno knjižnico po knjige, knjižnica je dosti bogata raznovrstnega berila. V oktobru ali novembru se moramo spraviti na oder. Sedaj smo dobili zopet nekaj novih iger. — Pri srcu nam je že davno telovadni odsek našega društva. Dajte, zganite se! Letos ga moramo ustanoviti.

g Znaki našega izobraževalnega društva so došli. Lepi in pripravljeni so. Dobe se pri gosp. kaplanu Loyšinu. Vsak znak stane 37 vinarjev. Znak kršč. slov. soc. zveze je kaj primeren kot zaponka našega izobraževalnega društva. Znaki zveze se dobe istotam.

g Volitve za občino Velika vas so že zdavnaj minule, a pozabljene še niso. Zadnji dopis v »Domoljubu«, ki menda ni povsem ugaljal, je duhove razburil. Tudi mi nismo zadovoljni z uspehom volitev. Moramo se bodo volivci sčasoma pokesali, ker so poslušali tiste, ki jim ne žele nič dobrega.

g Liberalni »dom« se počasi dviga. Zmeraj jim kaj primanjkuje. Nazadnje jim bo pa še tal zmanjkalo, ko bo vse utonilo. Vederemo.

g Podružnica sv. Cirila in Metoda, ki se je tu nedavno ustanovila, je izgubila svoja najimennitnejša prvobornika. Šla sta po svetu iskat življenja za isto. Posebno oni, ki je vzel ob ustanovnem zboru na piko naše kmete, ta jo je menda mahnil zopet nazaj po »zlato« v zlato Prago. Saj je kakor čujemo — svobodomislec.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Kroke. Tukajšno katoliško delavsko društvo se zahvaljuje svojemu prikljubljenemu rojaku preč. gosp. Andreju Ažmanu, katehetu v Postojni, za njegove podučne in zelo zanimive govore, katere nam je dajal ob počitnicah v tukajšnjem katoliškem delavskem društvu. Društvo se priporoča še v nadaljnjo naklonjenost. Jakob Šolar, predsednik.

g Komenda. Tukajšne katol. slov. izobraževalno društvo je imelo 26. septembra svoj I. redni občni zbor. Z uspehi v prvem letu svojega delovanja je lahko zadovoljno. Ima lepo prostorno dvorano, katere se zlasti mladi društveniki kot člani telovadnega odseka pridno poslužujejo. Ima knjižnico, ki šteje 444 zvezkov, med temi 265 vezanih; v enem letu so si člani izposodili 1617 knjig, kar kaže, da so zelo ukaželjni. Društvo ima dalje svoj tamburaški zbor. Predavanj je priredilo osem, veselje z gledališkimi predstavami pet ter otvoritveno slavnost »Društvenega Doma«. Na predlog tajnikov se za društvene člane v fari naroči 10 vsakdanjih »Slovencev« in se za redno kroženje istih po vaseh izvoli v ta namen poseben časniški odsek. Tajnik želi, da bi se društvo, ki je imelo prvo leto s prireditvijo in otvoritvijo dvorane mnogo zunanjega dela, lotilo v prihodnje z vso skrbjo notranjega dela v pogostnih podučnih predavanjih in raznem dobrem berilu. Vsemu podlaga in cilj mora biti vzorno krščansko življenje, ki prihaja iz globokega verskega prepričanja.

g Iz Selške doline. »Slovenski Dom« se je v svoji 11. številki spodtaknil tudi

nad selškim gospodom župnikom. Pravi namreč: »Naš župnik je zadnji čas čisto podivjal. V javnosti in v pogovorih zbada one ki se mu slepo ne pokore, pa tudi v cerkvi se ne sliši več lepa pridiga.« Bolj kot dopisnika »Slov. Doma« poznamo gospoda župnika, pa do zdaj še ni nikdo zapazil na njem nikake podivjanosti. Podivjanost se je res pokazala zadnji čas v polni meri, in sicer pri ljudeh, ki zajemajo svojo oliko v »Slov. Narodu«, »Gorenjcu« in »Slovenskem Domu«. V javnosti in v pogovorih se pri teh ljudeh ne sliši drugega, kot: far, far, Tomaž pa Tomaž! Da, slepo se pokore nekateri vam, liberalci. Ko bi vas malo manj in gospoda župnika malo več poslušali, ne bi bilo potreba govoriti o nikaki podivjanosti ter nobenega obsojati. Da malokdaj slišite lepe pridige v cerkvi, vam prav iz srca radi verjame, samo pozabili ste tudi povedati da prav malokdaj v cerkev pridete. Ako bi mrtvi in stopnjice pri cerkvi znali govoriti, bi vam pač lahko povedali, da ne potrebuje vaših nedeljskih posetov. Ko bi bili vi res tako dovtetni, kakor pravite, da lepa beseda več izda, kot zmerjanje, bi bili malo drugačni kot ste. Lepih besedi v cerkvi lahko dosti slišite, ako jih hočete, zmerjanja pa nič! Toda vi ste skromni. Z blatom namazano župnišče (vaša slava!) vas je res prignalo v cerkev, z nado: zdajle bo pa spet kaj za »Gorenjca«. Ali reveži ste se tako zmotili, da ste po maši morali sami zase moliti. Pravite, da se borite z dostojnim orožjem. Gola istina: bolj dostojnega orožja za vas ni nego — krvave blato! Župniku očitata, da drugim jama koplje, a bo sam vanjo padel. Prav! Samo ne pozabite tega resničnega reka, potem se bode kmalu pokazalo, kdo koplje jamo, in kdo bode vanjo padel. Vi, pravite, niste zoper duhovnike in jih radi poslušate in radi ubogate, kadar uče Kristusov nauk. Da, res niste zoper nje, kjer vas zraven ni, še rajše nego Kristusov nauk poslušate pa — »cigansko musko«; ubogate tudi radi, pa ne duhovna, ampak cigane, ki so pravili, da imajo celo noč pravico razveseljovati tiste, ki jih hočejo poslušati. Pritožujete se tudi radi velike maše. Kdo pa je kriv, da je ni? Kdo drugi nego vaša olika, vaša dostojnost in vaša ubogljivost! Vi zahtevate svojih pravic. Kake so pa te? Najbrže bodo teje: da smete nemoteni cele noči v gostilni in na cesti razgrajati, po vasi kozolce preobračati, v okna kamenje lučati, malo okna polomiti, klopi razbijati, vrata, lesene in železne, v vodo nositi, hiše umazati, ljudi na cesti napadati itd. Za take pravice se vi potegujete. Ljubi liberalci! Do zdaj še ni bil ne državni, ne deželni zakon izdan, ki bi to dopuščal. Skoro gotovo si ga tudi vi s pomočjo »Slov. Naroda«, »Gorenjca« in »Slov. Doma« ne bodete priborili. Na koncu dopisa pravite: »A naš boj naj bo dostojen, vreden ljudi, ki se bore za svoje ideale.« Tega vam je res potreba: dostojnosti; toda bratovščina »kravjega blata« ni dostojna ter vredna takih ljudi, kakor oni nje.

g Liberalna maščevalnost. Neki selški liberalni prvak ter tudi lesni trgovec se je hotel nad klerikalci znositi s tem, da

je napravil en nov stavek kozolca. V novi kozolec je pa dejal tako čudne neutralne »late«, da bodo morali pred sodiščem obravnavati nedolžnost — »lat«, gospodarjevo seveda ne.

g Reteče pri Škofji Loki. Prijatelj, mi je prinesel šopek lepo dozorelih rdečih jagod, poleg njih pa tudi lepo belo cvetje; Stari ljudje pravijo, da to pomenja hudo zimo. Da bi se le motili!

g Lesce. Pred kratkim smo izgubili gospoda župnika. Odšel je na svojo novo župnijo v Naklo. Dasi je bival med nami le osem let, je vseeno s svojimi poljudnimi in prikupljivimi cerkvenimi govori precej povzdignil versko življenje v župniji. Trajen spomenik si je postavil gospod župnik s tem, da je prav lično preuredil župnišče ter prenovil zvonik in notranjščino cerkve. Dve veliki sliki v presbiteriju, prenovljen glavni oltar, okusno predelani stranski oltarji, nove klopi, nov križev pot — vse to povzdiguje našo cerkev pred drugimi sosednimi in priča o finem umetniškem okusu gospoda župnika. Leščani mu moramo biti res hvaležni, ker je tako spretno gospodaril s cerkvenim premoženjem, da se je to izvršilo skoro brez vsakih izrednih denarnih žrtev od naše strani. Bog ga ohrani tudi na novi župniji tako podjetnega in vnetega za čast božjo, kot je bil pri nas.

g Iz Žabnice. Po končanih poletnih počitnicah je postalo v našem k. s. izobraževalnem društvu zopet živahneje. Napravili smo si pripravnejši gledališki oder s kulisami, in ne bo dolgo, ko bomo uprizorili zopet kako igro. Knjižnica se je nekoliko pomnožila in društveniki zopet polagoma segajo po njenih knjigah. Ob bližajočih se dolgih zimskih večerih jim bo kaj dobro služila. — Dne 26. septembra smo imeli predavanje. Govoril je g. bogoslovac Andr. Snoj o cerkvenem razkolništvu Slovanov in o pomenu ter namenu Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Z vidnim zanimanjem so poslušalci, katerih bi bili želeli pa mnogo več, sledili govornikovim besedam. Hvala predavatelju! Doslej se je v imenovano Apostolstvo zapisalo že 121 udov; pač lepo število za naše razmere! Prihodnje društveno predavanje bo, če ne preje, gotovo prvo nedeljo novembra. Vsi dobromisleči, ki vam je za obrazbo in pošteno razvedrilo, oklenite se našega izobraževalnega društva, ki vam nudi mnogo pouka in zabave! Vsak društvenik si šteje v častno nalogo pridobivati novih članov!

Dolenjske novice.

Iz Sv. Križa pri Kostanjevici.

d Sokolska olika. V nedeljo, 26. septembra zvečer so zopet pokazali naši Sokoli, kaj so. V mraku že so mencali skozi vas. Fant, ki si po sodnjah išče zapravljenost, jim je dajal mendrajoči takt s harmoniko. Krog 11. ure ponoči so se vrnili iz gostilne. Divje rjovenje je zbudilo iz spanja ljudi, ki so ravno najlepše zaspali. Ko bi kdo sicer ne vedel, da Sokoli to de-

Jajo, bi nikakor ne mogel sklepati iz zve-rinskega tuljenja na človeške glasove. Zdelo se je, da je nekaj treznejših med njimi, ker so skušali tuljenje prekinjevati s petjem, toda posrečilo se jim je le za par trenutkov in zopet so vsi tulili, da je bilo grozno in nihče bi ne verjel, da so ljudje zmogni kaj takega. Najbolj so raztegovali grla pred hišo, kjer je doma načelnik Orlov. Bruhali so besede »auf čuk«. Rohnenje, podobno onemu zabodenih zveri so nadaljevali pred županovo hišo. Nato so zapeli, pa zopet tulili okrog cerkve, kaplanije in župnišča. To ponovno. Slednjič so ljudje začeli lezti iz hiš, nekateri celo v spodnjih oblekah. Otroci v zibelci so jokali, matere se začele tresti. Divjaki ljudem, ki so se zgražali nad nečloveško surovostjo niso prizanašali. Sramotili so jih, nahrulili s »čuki«, sramotili župana, končno začeli s surovo silo. Županovega brata je udaril neki Sokol s trdim predmetom po roki, sestro pa, ki je skočila, da zakrije brata, s pestjo po glavi. Vaščane so zmerjali z neumnimi kmeti. Eden je dajal tovarišem koražjo z besedami »buš hudiča, buš hudiča«, drugi, ki je bil slučajno nekdanji študent in je v tretji šoli cepnil, se je ustil, da več ve kot g. župnik. Ostali so rvali kole iz plotu župniškega vrta. Sramotilne in grde pesmi, ki so veljale gg. kaplana, ma, zamolčimo. Taka je sokolska olika. To samo od enega večera. Omeniti bi mogli še marsikaj, morda še hujšega, tako n. pr. o onem skrbno pripravljenem napadu s kamenjem 23. septembra zvečer, tako o dejstvu, da so naši Sokoli pogumni samo, kadar pridejo iz gostilne, sicer pa bojazljivi kot zajci. Ne smemo pa zamolčati,

kdo ima padle mladeniče na vesti.

Ustanovnik in predsednik Sokola v Sv. Križu je nadučitelj Malnerič, načelnik pa penzionirani žandar Miklavčič. Stariši že očitno govorijo, da ne bodo več otrok v šolo pošiljali k onemu, ki vzgaja take elemente. Pa tudi ni čudno. Ko je nekoč prišel oče v sokolsko telovadnico po sina in tam javno protestiral, da se ondi sinu daje potuho in se ga drži zoper očetovo voljo, so očeta ven spehali. Fant je bil pred štirimi meseci še v Marijini družbi. Drugi slučaj, ko je sin — Sokol — mater svojo zgrabil za prsi in jo tresel, ker mu ni dala denarja. Tretji slučaj, ko je sin — Sokol — očetu grozil s strelom. Naši Sokoli berejo tudi list slovenskih verskih odpadnikov »Svobodno misel«, čegar geslo je »sistematičen boj proti Petrovi skali«.

Kako postopa c. kr. žandarmerija. Za večerni napad 23. septembra se je še o pravem času zvedelo in prosilo potom županstva žandarmerijo na pomoč, ker za naznanilo glavarstvu ni bilo več časa. Napad se je res izvršil. Vse, kar po sokolsko leze in gre, je čakalo v zasedi, misleč, da pobije ta dan šest novopisanih Orlov, ki bi imeli priti k telovadni vaji. Ker jih je varalo (bila je ta večer vaja za igro za tri mladeniče), so napadli s kamenjem in opeko dva izmed teh in še nekega, ki ju je spremil. Sokoli junaki so morali tudi pred temi tremi bežati, dasi je bilo temno in so čepeli v skrivališčih, toda lahkno bi se pridodala nesreča. O orožnikih ni bilo ne du-

ha, ne sluha. Drugi dan so odgovorili na vprašanje, zakaj jih ni bilo, da ni njihova dolžnost. Če se fantje boje, naj ostanejo doma. Tako žandarmerija. Ali ni to očitno pozivanje k boju? In to za kraj, kjer vse sokoličevje z učitelji in škrici iz sosednih far, ki so se vanj vpisali, ne spravi čez 20 oseb skupaj in so samo trije posestniki zavetniki svobodomiselnosti.

Pri sodnji. Če kak Sokol toži, vedno vrže med svoje besedičenje stavek »da je Sokol«.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz St. Ruperta. Darovali so za Dom: Neimenovana 20 K; V. Feller iz Stubice 3 K; Strajnar 1 K; J. C. 5 K. Bog plačaj obilo! — Pobita okna nekaterim ne da do miru. Pravijo, da bodo tožili g. kaplana in »Domoljuba! Le, bodo prišle lepe reči na dan! Da bi privandran mladiči gospodari! — to bi bilo pač čudno! In še grozé, da bo odslej drugače. Drugače je že sedaj, ker hočejo nekateri poštene fante komandirati. Tako globoko pa še nismo padli, da bi kmečki fantje si dali stopiti na vrat od enega ali dveh škricov za en par litrov vina! Sokol naj se le repenči, naj le nabira darove, bomo vsaj znali, kdo je podpiratelj pijančevanja in surovosti. Čim bolj bote rogovili, tem bolj se bomo spoznali in Orel bo stal trdnjše in bo močnejši. Mladiči, pokažite, da ste edini in možati!

d Iz gregorske okolice. Letošnje jesen imamo večidel deževno vreme. Vsled tega je jako ovirano naše kmetijsko delo. — Sadja imamo obilo. Dosti bo sadnega mošta in slivovke. — Občinska cesta je še vedno v slabem stanju. Naj bi se vendar nekoliko zdramili naši cestni odborniki, da bi se nekoliko bolj redno popravljala. Pri »preski« je še celo tolika jama na sredi ceste, da se voz udere. Prosimo glavni cestni odbor, da nekoliko bolj pazi na nedostatke. — »Öfentliche Wache«, tako se čita v prvi vrsti na neki tablici, ki jo prav ponosno nosi na svojih prsih gregorski lovski paznik M. Žalostne razmere so med Slovenci.

d Iz Dvorske vasi. V našo vas prihaja en izvod lista »Slovenski Dom«. Ta liberalni listič se je posilil nekemu našemu vrlemu možu. Gotovo bo kmalu romal ta nesramni list v peč.

d Iz St. Janža. V soboto 25. septembra je bilo pri nas jako slabo vreme. Grmelo in treskalo je, da je bilo groza. Strela je udarila v skedenj posestnika Frančiška Erman. Pogorelo je vse, ves letni pridelek. K sreči je žena njegova prihitela vedrit in v tem hipu zapazila nesrečo. Rešila je samo živino in pa otroka, ki je spal v skednju. Ubogi revež! — Pri nas je vedno bolj žalostno. Najboljši mladeniči nas zapuščajo. Eni gredo v Ameriko, drugi k vojakom. Še celo pevci nas zapuščajo, ker ni pravega vodnika.

d Kronovo Dol. Bela cerkev. Dovoli, dragi »Domoljub«, mali prostorček v spomin svojemu bralcu Matevžu Grušču, kateri te je rad z veseljem vedno prebiral. Resnica je: kakoršno življenje, taka smrt. Pokazalo se je to pri pokojnemu. Bil je blagega srca, usmiljen do ubogih, vnet

živinorejec, dober kmet vinorejec. Z eno besedo: imel je vse dobro na sebi, kar bi morali imeti vsi pošteni kmečki sinovi. Tudi svojih verskih dolžnosti ni zane-marjal. Bil je član požarne brambe ter se z vso vmeno udeleževal vaj. Prosil je, če umrje, da ga naj oblečejo v društveno obleko. Udeležil se je shoda slovenskih fantov na Brezjah pri Mariji Pomočnici. Poslal mu je Vsegamogočni hudi legar, kateremu je tudi podlegel. Priporočamo ga v blag spomin in molitev! Počivaj v miru, dragi prijatelj!

d Iz Loškega potoka. Društvo tesačev se je ustanovilo preteklo nedeljo za našo dolino. Kako zelo potrebno je bilo kaj takega, je pričala velika udeležba in pa navdušenje navzočih mož in fantov, ko se jim je razložil pomen in namen te nove ustanovitve. Društva namen je: 1. Delavcu nuditi pravno varnost pri pogodbah s trgovci, pri pogajanjih itd. 2. Delati reklamo za domače delavce, preskrbeti jim dela. 3. Bolniško zavarovanje. V slučaju bolezni in telesne nezgode preskrbeti bolnemu delavcu denarno podporo. Komur je znano, kaj naši Hrvatarji (kakor tudi vsi drugi slovenski delavci, ki hodijo v hrvaške gozde) morajo pretrpeti v daljnih šumah hrvatskih, ogrskih itd., kako se tam z njimi ravna, kolikokrat so od raznih židov še za tiste tako težko prislužene kračarje ogoljufani in kako nesramni so židje (včasih tudi krščeni) glede pogodb, mora uvideti, da bo zlasti prva točka za naše delavce silnega pomena. Nič manj važni sta ostali dve točki. Ljudje so to takoj spoznali in z veseljem ter hvaležnostjo pozdravili to misel. Še nobeno društvo ni bilo takoj s tako zadovoljnostjo sprejeto in pozdravljeno, kot baš to novo. Društvo začne poslovati, ko se postavno dovoli. Prosimo pa že sedaj vse slovenske trgovce, ki rabijo tesačev (za trame, prage itd.), naj se obrnejo na nas, ker zlasti letos se oglašja zelo malo trgovcev in agentov. Naslov: K. Škulj, Loški potok, p. Travniki, Kranjsko. Podpirajmo v prvi vrsti naše slovenske delavce. Društvo se je porodilo v dvorani novega doma. Dejansko smo pokazali in odgovorili na opetovana predbacivanja: Čemu tega treba! Za korist in napredek našega ljudstva.

d Dobrepolske novice. V drugi polovici septembra so dobile občine selskega pismonoše, ki sedaj vsak dan dostavlja poštne pošiljke. — V petek so pokopali znanega živinskega in vinskega trgovca Janeza Drobniča-Mohorja iz Vidma. — Pretekli teden so imeli duhovne vaje oo. jezuiti. Cerkev je bila vedno polna.

d Iz Hinj pri Žužemberku. Vesel dan je bil za nas fante hinjske fare 26. septembra. Kaj takega še nismo doživeli. Povabljeni smo bili na mladeniški shod v Zagradec. Odzvalo se nas je vabilu 56 fantov. Kaj ne, lepo število. Ponosno smo korakali v eni četi k zborovanju. Slišali in videli smo tu marsikaj lepega in novega. Videli smo prvič Orle v kroju in sklepali: tudi pri nas mora biti kaj takega. Izkusili smo pa tudi, da se dá tudi brez pijančevanja lepo zabavati in veseliti se. — Potreba je, da se tudi pri nas ustanovi izobraževalno društvo, potem pa Orel. Zato pa, fantje,

na dan in pogum, ako hočemo, da se bomo tudi pri nas doma lahko pošteno zabavali, zraven se pa tudi kaj naučili.

d **Orel** se ustanovi v Velikih Laščah v nedeljo, dne 10. t. m. Ustanovni shod bo popoldne po litanijah v dvorani »Zadružnega doma«. Govorita na shodu g. Franc Terseglav iz Ljubljane in g. nadučitelj Ivan Strukelj iz Dobrepolj. Fantje in moške, pridite v obilnem številu na shod!

Notranjske novice.

Od Sv. Trojice nad Cirknico.

n **Plesala** — pardon — godca bi rada imela na kvaterno nedeljo Petkov ata in pa Špelin. Povsod sta prosila »licence« — a mesto te sta dobila le »dolg nos«. Nam se smilita, pa kaj hočemo, ker jima ne moremo pomoči. Zlasti ju pa pomilujemo radi tega, ker ne moreta brez godca niti kapljice vina stočiti. Pa menda vendar nimata tako slabega...? da vama mora priti godec na pomoč. Ni lepo, da se drzneta ta dva gostilničarja prositi licence za kvaterno nedeljo — ko se spominjamo svojih ranjkih — na nedeljo, ko se je obhajal objednem spomin sedem žalosti Marije Device. Kaj naj si mislimo o takih gostilničarjih? — So li kristjanje?

n **Grozno sta se jezila** ta dva možaka, ker je bila prošnja odbita. Ata je po svoji stari navadi zabavljaj g. Drobnicu in župniku. Pomiril ga je njegov »purš« Gričar. Špelin se je pa same jeze »prvič« v življenju napil. Pa nismo se čudili tej jezi, saj sta se reveža potila celi teden po bloški, cerkniški, šentvidski, robarski župniji ter vabila mladino na ples. Ata se je hvalil, da bo imel dva godca, Špelin pa kar tri. Pa je šlo vse po vodi, — ja je pa res za obupati.

n **V našem izobraževalnem društvu** pričelo se je zopet živahno gibanje. V dveh mesecih imeli smo šest predavanj. Predavali so: abiturient g. Fr. Hiti, sodnik g. Ausec in domači župnik. G. Hiti nam je v lepem poljudnem govoru razložil razne matorne prikazni, nadalje o solncu, luni, zvezdah in o shodu kat. narodnega dijaštva v Ljubljani. G. Ausec pa nas je svaril v zanimivem in navduševalnem govoru pred nepotrebnimi pravdami, ki mnogokrat razrušijo lepe kmečke domove. Obe ma gg. govornikoma srčna hvala in skorajšno nasvidenje. Pametni in krščanski možje in mladeniči, oklenite se vedno bolj in bolj društva, kjer imate toliko potrebne pouka!

n **Naši liberalci** hodijo k maši na Bloke ali pa k Sv. Vidu. Bog zna, zakaj? Pa menda ne radi tega, da bi jih Bločani in Šentvidčani hvalili, češ, kako so to pobožni ljudje, ki hodijo tako daleč v cerkev. Mi bi svetovali našim liberalčkom, da ostanejo lepo doma, če ne, se jim lahko primeri to, kar se je svoje dni atetu in Prhaju, kar pa menda ni najbolj »lušno«.

Idrijske novice.

Idrija. Slavno uredništvo! Sklicuje se na § 19. tisk. zak. z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 iz leta 1863, prosim

z ozirom na opombo, objavljeno v Vašem cenjenem listu z dne 19. avgusta 1909, št. 33, na strani 651, pod napisom »Idrija«, da se sprejme nastopni popravek: Ni res, da je društvo za otroško varstvo pristansko in da objavlja svoje društvene vesti samo v »Napreju«. Res je, da je društvo popolnoma nepristransko in da objavlja društvena naznanila v »Slovenecu«, »Slovenskem Narodu«, »Napreju« in »Laibacher Zeitung«, t. j. v listih vseh v Idriji zastopanih strank, katerim pripadajo društveniki. — Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Idrija. — Sturm, t. č. predsednik.

n **Nove orglje** je dobila župna cerkev sv. Barbare v Idriji. Že dolgo je zbiral g. dekan Arko za to potrební denar. Orglje imajo devetnajst registrov. Naredil jih je učenec slovečega Goršiča, g. Milavec iz Ljubljane. Izvedenci v Ljubljani in v Idriji so poizkušali to mojstersko delo in se las-kavo izrekli o tem najnovejšem proizvodu Milavčevem. Kolavdiral je orglje g. dekan sam kot večak in izvršil tudi slovesni blagoslov na roženvenško nedeljo. Prejšnje orglje so bile narejene leta 1767 in so stare sedaj 142 let. Veljale so z ornamen-tiko vred 2500 goldinarjev. Treba jih je bilo velikokrat popravljati in že pred 100 leti so jih skoro izvrgli in hoteli nove napraviti. Ker pa je manjkalo sredstev, so potrpežli, in tako so ostale do letos. Nove orglje pa veljajo okrog 10.000 kron. O priliki tega blagoslovljenja so peli prvič latinsko mašo, ki jo je zložil naš vneti cecilijanec organist g. Ivan Pogačnik.

n **Predavanje** je imel idrijski Orel v društvenih prostorih dne 26. septembra. Okrožje je imelo sejo in k govoru so bili povabljeni vsi udje »Katoliške delavske družbe«. Govoril je g. Kanderč, bogoslovec. Po predavanju je žirovski kapelan g. Perko razmotrival razmerje, ki obstoji med telovadnimi odseki in Marijinimi družbami. Govoril je iz lastne izkušnje. Dejal je, da nekateri čisto poštení in nepokvarjeni mladeniči ne marajo vstopiti v Marijino družbo, a za telovadne odseke so silno vneti. Rekel je, da mladina hiti raje k Orlom, ker so na širši podlagi osnovani, med tem ko se je — vsaj v začetku — od-kazal Marijinim družbam preozek delo-krog. Predavanje je bilo vredno, da bi ga bilo prišlo poslušat več društvenikov.

n **Nova pošta** v Idriji je dogotovljena. Tudi nova dvorana g. Didiča je pokrita. Začeli so z ometavanjem. Dal Bog, da se tudi ta stavba, ki bo idrijskemu mestu v korist in lepoto, kmalu in povoljno dovrši.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Iz Logatca.** 25letnica liberalnega »Bralnega društva« v Gor. Logatcu. Že dolgo časa ni bilo iz našega kraja v »Domoljubu« nobene vrstice. Nismo hoteli, kakor liberalci tako radi očita jo, »delati nemira« in smo molčali. Tudi sedaj bi, da nam ni potisnil v roko peresa liberalni abecedar, ki je cel kup laži natresel v 10. številko umazanega »Slovenskega doma«, praznovajoč 25letnico gori imeno-vanega društva, hvaleč Sokola itd. Ka-kor rečeno, nas ne briga imenovana 25-

letnica prav nič in molčali bi o nji, da se ni liberalni abecedar obregnil že parkrat v liberalnih listih sedaj v ospredju sto-ječo »ljubezen do bližnjega«. Pripomni-mo pa, da bomo odslej brez pardona poročali o vseh liberalnih lumparijah, ki se jih je nabralo že doslej toliko, da bi jih bile polne strani. Kaj je torej s 25letnico bra-nega društva in njegovo veselico? Abe-cedar piše: »Bralno društvo je praznovalo 8. t. m. 25letnico svojega obstanka. Vese-lica, ki se je vršila na prostornem vrtu g. Lenassija, je prav dobro uspela. Iz srca želimo, da bi društvo res kmalu otvorilo javno ljudsko knjižnico za Gor. Logatec, kateri je bil tudi namenjen čisti dohodek veselice.« Bodi povedana resnica: Zad-nja dva stavka bi se morala glasiti: »Ve-selica ob 25letnici je doživela popoln po-raz. Iz srca obžalujemo, da veselica ni prinesla nobenega čistega dobička in da bode moral Gor. Logatec na javno ljud-sko knjižnico še najbrže čakati, ker je bila udeležba ob veselici silno pičla, ve-selica sama pa velik potegljelj!« Dokaz! Napovedana je bila »velika« ljudska ve-selica točno ob 3. uri popoldne; a čakati so morali, ker ni bilo ljudstva, toliko časa, da se je pričela »mala« škricarska vese-lica točno pet minut pred 5. uro. To je prav sokolska točnost, ki napravi kar skoro za dve uri razložka. In o peti uri, ko je prikorakalo zelo klaverno na vrt 14 sokolov, je bilo na vrtu z otroci vred kakih 50 ljudi, kakih 20 jih je pa zunaj paslo svojo radovednost. Napovedan je bil na vabilih prolog kot prva točka. Na-penjali smo ušesa, da bi razumeli do črke vsako besedo in videli zgodovino pro-svete, ki jo je bralno društvo tekom 25 let razlilo nad Logatčane. Čujte in str-mite! Prologa sploh ni bilo! Seveda, kaj naj pove o društvu, v katerem se naslaja kakih 15 škricov ob nemških in liberalnih »cajtengah«, ki jih ima društvo naročene. Ljudstvo v društvo sploh nima dostopa, ker je »pregmejn«. To je kratka zgodo-vina. Napovedana je bila kot druga točka — godba. Vsaj kak sekstet bi se spodo-bil, toda oglasil se je — gramofon. Never-jetno! Ob 25letnici, pa gramofon! Tretja točka: Petje moškega zbora in čvetero-speva. Moški zbor in čveterospev ob-enem je prišel šele točno ob 6. uri iz Po-stojne. Poprej je cel čas neumorno »svi-ral« gramofon, pa tudi potem pri pre-sledkih. Četrta točka: Telovadba loga-škega Sokola je bila brez pravega reda. Gotovo je višek nerednosti, da so si med rajalnim odhodom nekateri izmed štiri-najstih sokolčkov ogrinjali vrh telovadne obleke surke. Zapomniti si je treba tudi, da je vpričo g. nadučitelja Punčuha na-stopil naraščaj — šolski otroci, in da je moral ta naraščaj takoj po končani telo-vadbi slišati neslane sokolske vzklike: »Živjo pijčala!«, »Mej duš, dejmo pit!« itd. Zares vzgojevalno! Peta točka: Odliko-vanje dam. Ne motimo se menda, če sodi-mo, da je dobila prvo nagrado zvesta Ri-harjeva dninarica, švedrasta Skandalka, ki je s svojo navzočnostjo blagovolila po-setiti veselico in je zastopala nižje sloje, drugo nagrado pa je ba je dobil Tollazzi-jev »naraščaj«. Šesta točka: Dramatična

predstava. Ta je popolnoma odpadla. Čemu bi se igralci in igralki producirali pred tako malobrojnimi občinstvom. Če ni drugače, se da občinstvo tudi malo »potegniti«, tako da se namesto ob šestih napovedanih točkah naslaja samo ob treh, pa še teh slabih, druge tri naj pa nadomesti pijača; dobiček od nje pa naj gre v žep sladkemu, za narodnost tako zelo vnetemu g. Lenassiju. Zvečer se je preselila veselica z vrta v notranje prostore; vršil se je ples, ki je trajal do poznega jutra. — Če izvzamemo par veletočev Smoletovega študenta, je proslavil 25letni obstanek bralnega društva samo pošten krok. S takim moralnim in gmotnim fiasco se je končala omenjena 25letnica. — Na druge stvari, ki jih je liberalni abecedar naklobasal v 10. številki »Slovenskega doma«, odgovorimo stvarno in natančno kakor danes v prihodnjih številkah; toda povemo že naprej, da bo abecedar žel vihar in ž njim vsa logaška liberalna javnost.

n **Z Vrhnike.** Z novim letom prične poslovati v sodnijskem poslopiju že davnej zaželjena občinska hranilnica, in sicer v istih prostorih, kjer se je nekdanja strogo liberalna Kmetška posojilnica. Uradovalo se bode v tem novem zavodu vsak dan in razposojevalo se bode le po 5 odstotkov. Liberalna Kmetška posojilnica je pa spočetka razposojevala celo po 7 odstotkov. Tedaj v pravem pomenu v resnici velika »kmetška« prijateljica. Dokaz temu: javne zemljiške knjige. Vsa dolžna pisma, pobotnice itd. bodo pri tej hranilnici brezplačna, ker ta hranilnica ne bode imela v načelništvu nikakega liberalnega notarja, kakor ga ima liberalna kmetška, od katere vlečejo vsako leto prav mastne dobičke le vrhniški liberalni mogotci, kateri prav pogostoma zoper kmete zabavljajo, češ, da so kmetje največji tepci, ker se pustijo le »farjem« komandirati. Pri tej novi občinski hranilnici pa ne bodo imeli prav nikakih koristi posamezni ljudje, ampak vsi davkoplačevalci cele občine skupaj. Ta hranilnica bode pod strogim nadzorstvom c. kr. deželne vlade, ki jo bode po svojem komisarju nadzorovala. Za varnost in obrestovanje vložnega denarja bode porok cela vrhniška občina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Več o tej hranilnici, proti kateri že nekateri delničarji Kmetške posojilnice zelo zabavljajo, bomo še pisali. Neustrašeno naprej za ljudski blagor, ker nam se ne bode moglo nikdar očitati, da smo ustanovili občinsko hranilnico v svojo korist, kakor so ustanovili leta 1882 vrhniški liberalci »Kmetško posojilnico« na Vrhniki. — Kmečki prijatelj.

n **Telovadni odsek Orel v Hotedršici** priredi 10. oktobra 1909. povodom obletnice svoje ustanovitve veselico v prid društveni blagajni za nabavo novega orodja. Vspored: Ob 10. uri dopoldne slovesna sv. maša. Med sv. mašo prejmejo člani sv. obhajilo. Popoldne ob 3.: 1. Jakopb Allaž; »Na dan!« (moški zbor z bariton-solo). 2. »Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček« (burka v dveh dejanjih). — Vstopnina: Sedeži I. vrste 60 vin., II. vrste

50 vin., stojišča 30 vin. Otroci 20 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vipavske novice.

Ples v Vipavi. Ne gre jim, pa jim ne gre iz glave nekaterim nerazsodnejšem prepoved plesa na Šmarne dneve. Vse jim prav pride, da blatijo in sramotijo S. L. S. in duhovščino. Tudi telovadbo že vlačijo in primerjajo plesom. Toda koliko je razlike med plesom in telovadbo! Pri plesu, zlasti pri takih kot so pri nas na Šmarne dneve, si pase mladina pohotnost, kvari zdravje in poštenje ter zapravlja nedolžnost in denar, dočim si trdi s telovadbo telo, uči discipline in kar je glavno, ohrani poštenje. Zato pa mladino v telovadnici, ne pa na plesišča!

Cerkveni shodi in ples, tudi to ne gre skupaj. Romarji in kolikor toliko katoliški tujci so se gotovo zavzeli, ko so videli pri cerkvenem shodu — ples. Kaj takega se ne vidi na Brezjah, ne na Višarjah ali kje drugod. In o stvari si napravijo tujci gotovo sodbo, ki pa ne meče ne preveč dobička, ne prelepe luči na Vipavce. Bodo torej razsodni in glejmo, da se ohranijo naši otroci nepokvarjeni, da ne napravljamo na tujce slabega vtisa in skrbimo za naše blagostanje, ne pa za našo škodo.

Vinska letina tudi letos dobro kaže. Pridelalo se bode po Vipavskem mnogo žlahtne kapljice. Krčmarjem in prijateljem dobrega vinca svetujemo — v Vipavo ponj. Tudi pri »Kmetijskem društvu« v Vipavi se dobi dobro pristno vino.

Goriška.

KANDIDATI S. L. S.

za kmečko skupino goriško,
ki voli

v nedeljo, 10. t. m., so:

Za Tolmjsko: **Dr. Gregorčič**, državni in deželni poslanec v Gorici; **Anton Kosmač**, župan v Cerknem.

Za Goriško: **Ivan Berbuč**, profesor v Gorici; **Mihael Marinič**, posestnik v Podsenici; **Mihael Zega**, posestnik v Kanalu.

Za Sežansko: **Dr. Henrik Stepanič**, sodni svetnik v Gorici; **Franc Zlobec**, posestnik v Ponikvah pri Avberu.

Ljudsko tajništvo. »Slovenska kršč. socialna zveza« za Goriško je sklenila otvoriti s pomočjo nekaterih somišljenikov s 1. oktobrom »Ljudsko tajništvo«, ki bo dajalo nasvete (informacije) članom in somišljenikom »Zveze« ter pridruženih društev. Vsak somišljenik se bo lahko obrnil na to »Ljudsko tajništvo« v vseh zadevah društvenega in javnega življenja, tako na primer v društvenih zborovalnih, organizacijskih, občinskih, šolskih, službenih, delavskih, poselskih, vojaških in sličnih zadevah. Prav tako pa bo to tajništvo skrbelo za službe našim somišljenikom in za poštene uslužbenke krščanskim delodajalcem. Uradne ure bodo v ponedeljkih od 9. do 11. ure dopoldne v prostorih »Slov. kršč. soc. zveze«. Tu se

bodo sprejemala ustna vprašanja ob teh urah; pismena pa vedno. Tajništvo da nasvet takoj ali pa ga oskrbi pismeno v teku 8 dni. Ustni nasveti so brezplačni; za pismene nasvete se pa plača najmanj 30 v ki naj se vpošljejo naprej v znamkah. Pisma brez priložene znamke se ne bodo reševala. To je v kratkem načrt ljudskega tajništva. Stvar bo za naše ljudi važna, ker jim bo lahko tajništvo dalo nasvete manjših zadevah, ne da bi jim za vsako reč bilo treba tehati k advokatu.

Kamno. Gospod akademični slikar Pita mic nam je poslal izjavo da on ni nikdar agitiral za liberalno ali agrarno stranko ter da mu krivico delajo oni, ki ga mu to očitajo.

Preganjanje. Šentjerjanski župan je nestrpen liberalce, ki tako grdo gleda na našo organizacijo in naše delo, da je izgubil že vso razsodnost. Najmanjšo stvarico porabi, da bi uničil šentjerjanskega Orla. Sedaj se je spravil na nekega mladeniča, ki je dobil od odseka naročilo, naj se vežba v trobentanju, da postane trobentač. Mladenič, ki slučajno stanuje v bližini županove hiše, je trobil 28. avgusta ob 7. uri zvečer. Bos in gologlav je začel župan loviti mladeniča, ki ga pa ni vjel. Nato je župan mladeniča povabil k sebi v pisarno ter mu nato naložil kazen 24 ur zapora, češ, da je kalil nočni mir. Ko se mu je dokazalo, da ob 7. uri zvečer pač ni bila še noč, je župan odgovoril, da ga to nič ne briga in da se trobentati ne sme tudi po dnevu ne. Seveda je županu hudo poslušati, kako mu z glasovi orlovskega roga bije na uho tudi zmagoslavna pesem katoliškega prepričanja, ki se ga je svoje dni — kakor pravijo — oklepal tudi g. župan. Čudno se nam zdi, da bi moral biti kaznovan mladenič radi stvari, ki je dobra in poštena. Ali je potem čudno, da mladina postaja podivjana, ko vidi, da lahko dobi 24 ur zapora, kdor hoče živeti pošteno in služiti dobri stvari? Razume se, da mladeniča ne prepusimo meni nič tebi nič zaporu, ampak se pritožimo zoper njegovo obsodbo. Še bo trepetal jeze naš župan, še mu bo donel na uho mogočni glas našega roga in ga spominjal, kaj je on nekoč bil in kaj ni več.

Popoln poraz liberalcev na Goriškem.

Gorica, 5. oktobra.

Strahovit poraz so doživeli liberalci pri današnjih ožjih volitvah. Njihove najhujše trdnjave so jih zapustile. Kraška prestolica Komen je padla! Naši so dobili tu večino. Ostali so liberalci v manjšini tudi v Kanalu in Solkanu, v domačih občinah liberalnih kandidatov. Manjka izidov še iz 30 občin; a že sedaj znaša naša večina 1649 glasov. Doslej je dobil Fon 9347 glasov, Manfreda 9345; Franko 7693, Križnič 7694. Socialisti so se volitev le deloma vzdržali, deloma so volili liberalce.

Liberalci so poparjeni, pobiti. In kako tudi ne? Saj vedo, da polomu pri volitvah slede še drugi polomi!

Zmaga je naša!

Sedaj pa na delo po nove zmage!

Prehlajenje

odpre v mnogih slučajih vsem resnim boleznim vrata.

Scott-ova emulzija

pa zabrani uspešno njih nadaljni razvoj. Čistost njene sestavine, njena lahka prebava kakor njena redilna moč, so pridobile pri zdravnikih, babicah, stariših in bolnikih za **Scott-ovo emulzijo** sloves kot najzanesljivejše sredstvo, proti vsem vrstam prsnih in vratnih bolezni.

Scott-ova emulzija

se smatra povsod za neprekosno vzor-emulzijo. 2615
Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Izvid g. privatnega docenta dr. Karla Walko, primarija notr. odd. bolnice usmiljenih bratov v Pragi.

Gospodu J. Serravallo!
Rade volje Vam potrdim, da uporabljam Serravallovo kina vino z železom že mnogo let v zasebni praksi in v bolnici z najboljšim uspehom.

Praga, 14. julija 1909.
M 317 (18) Dr. Walko.

NESTLE-JEVA
moka za otroke
Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Prodaja se:

pri priporočljivi slovenski tvrdki **Lenasi & Gerkman** v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) novo najboljšo suknjo, najlepše blago. Vedno novosti za obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. Opreme za neveste. 2469 1

Kupujte!

le pri tvrdki, katero Vam priporočamo, slovensko podjetje **Lenasi & Gerkman** v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) Novo najboljšo suknjo, najlepše blago. Vedno novosti najlepše obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. 2469 1

Krondorfer se kol naravna namizna voda
prve vrste in kol zdravilna voda
zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolezni želodca in mehurja najbolje priporoča.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 2. oktobra.
6, 22, 83, 23, 66.
Gradec, 2. oktobra.
45, 62, 70, 78, 1.

1169 Dr. J. Demšar 52-1
zdravnik — strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Dva učenca se sprejmeta takoj za ključavničarsko obrt.
Ivan Smole, ključavničarski mojster, Male čol-
2724 narske ul. št. 6. Ljubljana. 1—1

Iščem žagarja in bolj prilet-
nega mlinarja
Plača po dogovoru. **Fran Lenarčič**, Nova vas
pri Rakeku. 2565 3—1

Srce gospodinje se smeji
ko prejme naše izdelke, ki jih ne smete zamenjati z onimi, ki jih ponujajo trgovci. Sloves naše tovarne jamči za najsolidnejšo postrežbo. Posebno priporočamo:
Merkur izborno tkano barvano perilno blago najnov. vzorca za močne trpežne srajce, 10 ostankov po 3 m, zadostuje za 10 popolnih srajc za gospode K 14.40.
25 m oesirja, ripasa, športnega blaga in I. kretona, 3—7 m dolgi, zadostuje za bluze in obleke K 13.75
25 m perilne flanele za bluze in srajce, barhenta za obleke, najnovejša izdelava, 3—7 m dolgi, K 17.75.
Velik. oksfort za posebno močne, trpežne srajce, 10 ostankov po 3 m za 10 kompletnih srajc za gospode K 17.40
Prima Maco šifon fino tkan, zajamč. trpežen, za damsko in otroško perilo, 23 dolg, 83 cm šir. K 11.50. Vzorci zbirke ostankov se ne pošiljajo. Neprimerne zbirke se vzamejo brez ugovora nazaj. — Pošiljatve od K 20— dalje franko.
A. M. Ledec'-ev sin
mehaniška tkalnica Rožnov na Knežni 21, Češko.
2772 (1)

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg
razpošilja: **ure, zlatnino in srebrnino**

na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdo!
Veliki novi cenik zastoni.
Novost:
Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Ros-
kopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča.
K 4.50.
Srebrne ure od 6 K naprej.
Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaje, se denar vrne nazaj.
Soboljske verižice s slov. trakovimi nikelnasta K 1.20, srebrna . . . 5.—

2172 21—1

Zastoni in poštne prosto

pošiljam vsa o-mur moj veliki bogato ilustrov. glavni cenik s 3000 slikami s lidnih, dobrih cenih glasbi vseh vrst.
G. in kr. dv. založnik **Jan Konrad**
razpošiljalnica v Mostu št. 1332 (Češko). Violine za učence brez lo'a po K 4.80, 5.50, 6.—, 6.80. Lok K — 80, 1.—, 1.80, c tre, piščali, kl. rin ti, harmonike itd., bogata izbira v zalogi. Nikak riziko! Zamenja dovoljena ali denar nazaj

Pletilne iglice rožlajo podstavki klopočejo,

in dame se marljivo posvetujejo, kaj naj store pri prehlajenju svojcev. In pokaži se soglasje, da vse uporablja Fayeve pristne sodenske mineralne pastile in da zopet uporabljajo samo Fayeve pristne sodenske, ko se gre zato, da se odpravi s sveta nenadoma nastopajoča katarina prikazen Kupijo se Fayeve pristne sodenske v vsaki lekarni, drožeriji ali prodajalni mineralne vode za K 1.25 škatljico. Ponaredbe naj se pa odločno zavrnejo. Glavno zastopstvo za **Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert**, Dunaj IV./1, Grosse Neugasse 17. 3431

Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni Lovacrin

voda za lasse edino učinkujoče lepotilo in najboljšje sredstvo za rast las in brade. Lovacrin povzroči dolge lase in gosto brado in zapreči izpadanje las in luskin. Tisoči to izrekujejo. Dobiva se v steklenicah po K 5.—, 5 stekel K 12.6 stek. K 30. Vdosoje čisto bele, nežne in fine kože na obrazu in rokah kakor po vsem telesu proste vsake nečednosti naj se rabijo le sledeči povsem neškodljivi dosedaj nedosežni Lovacrin izdelki. — Lovacrin-milo po K 1.—, 3 kosi K 2.50. Lovacrin-creme v lončkih po K 3.— in K 5.—, Lovacrin-toaletna voda v steklenicah po K 3.— in K 5. Lovacrin lepotilo po K 3 in K 5.— itd.

Razpošilja po povzetju ali če se denar pošlje naprej 2732 glavna zaloga.

M. Felth Nachf.
Dunaj VI., Mariahilferstrasse 45.
Nadalje se dobi v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah monarhijske.

Učenca

za pekovsko obrt sprejme takoj **Ignacij Kukovič**, pek. mojster p. Studenec Ig št. 73.

Pri

pljučnih boleznih

kašlju, katarih, oslovskem kašlju, influenci

D 85 13—2 predpisujejo zdravniki in profesorji priljubljeni **Sirolin „Roche“**.
SIROLIN lajša nagon h kašlju in vpliva na dober način pri nastopu težav prehlajenja. Radi izbornega okusa tudi otroci **SIROLIN** radi uživajo.

Dobi se na zdravniški predpis v lekarnah po K 4.— steklenica.

Zahteva naj se izrečno **SIROLIN „ROCHE“** in odvrne ponarejenja in tako imenovani nadomestek.

Marijine kapljice.

Pozor!
Novo!
Čitaj!

Pozor!
Novo!
Čitaj!

2683 10-1

Te kapljice so izvrstno delujoče sredstvo ter so do-
sledj najboljše domače zdravilo, ki izobno pomaga v
mnogih boleznih. Posebno so priporočljive pri vseh ži-
lodčnih in črevesnih boleznih, krča, boleznih na jet-
rih, zgagi, proti bljuvanju, glavobolu, prehlajenju
itd. Krepe živce in telo in so tedaj neobhodno potrebne
za vsako hišo. Na razpolago mnogo zahvalnih in pri-
znalnih pism in priporočajo jih mnogi zdravniki. Ukusa
so dobrega in prijetnega in jih morejo zaužiti tudi otroci.

Cena franko na vsako pošto: 12 steklenic (1 tucat)
5 K; manj nego 12 steklenic se ne pošilja. Pošlje se po
poštnem povzetju ali če se pošlje denar naprej.

Prosimo, da se naročuje le pri meni pod naslovom:

Lekarna pri Sv. Trojici
Dolnji Miholjac št. 200, Slavonija.

Anton Avsec, kovaški mojster v Pudožu pošta
Stari trg pri Ložu sprejme takoj v trajno delo
2757 spretnega 2-1

kovaškega pomočnika

Pozor! Stoj!

Mizarji, gostilničarji in drugi naj se obr-
nejo na podpisano tvrdko pri nakupu stekla,
porcelana, svetilk, latern, stekla za okna
(šipe), okvirov za podobe (rome). Ondi
se dobi tudi raznovrstno specerijsko blago,
špirit garant. 95% K 1.52; za neveste vse
potrebščine. Posodim proti mali odškodnini
za ženitovanja in veselice porcelan, steklenice,
nože, vilice itd. vse po najnižji ceni.

Se priporoča 2645 3-1

Ivanka Colnar

trgovina z mešanim blagom, Kranj.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce
manuf. blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne!
Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov ostankov sortirano 13.90 K
40 metrov veleprima po želji sortirano 15 K

Burhan v lepih vzorcih za obleke, bluze in spod. obl.
Flanele, lepo krizaste, za srajce in bluze.
Delen, z robom, za obleke in bluze.
Angleški cefir, 80 cm širok, za pisane srajce, prsa za
srajce in bluze za dame.
Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače
obleke.

Kanafas za posteljne prevleke v živahnih barvah.
Oksforda za moške srajce, izborna trpežne kakovosti.
Krizet, barvan, za spodnja krila, tkan iz debele tkanine.
Dolgost ostankov 3 do 10 metrov zajamčeno brez na-
pake, trpežne kakovosti in popolnoma pralno.

Nilaba plizko! Znesek se takoj vrne, ako blago
nisi uporabil, ne uga in se lahko pošiljatev ne-
frankirano nazaj pošlje. Čez 1000 pisemnih pism od 1.1.

40 metrov flanele, pobejenega rumbarškega platna
za najfinije živотно in posteljno perilo, sortirano
z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17.90.
Gotove, zrobljene rjuhe brez živa, 235 cm dolge,
150 cm široke, iz najboljšje tkanine, trpežne kakovosti,
zajamčeno platno, kos K 2.40. Najmanjše naročilo
6 kosov. Pošilja po povzetju.

Tkalnica R. Horner, Nachod (Češko).

Pri naročilu 2 zavojev poštnine prosto.
2487 20-1

AUSTRO-AMERICANA

Polniki v Ameriko
Natori kelijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovall naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kakovostno Pojasnilo doje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi
zastopniki.

Pri naročilu 2 zavojev franko.

Edina izborna priložnost za nakup za
trgovce manufakturnega blaga in za kroš-
njarje. Razpošilja se tudi zasebnikom.

**40 do 45 metrov ostan-
kov za samo 15 kron.**

Blago za bluze (angl. cefir), 80 cm širok
v najnovejših vzorcih. **Modni cefir** za obleke,
bluze in srajce. **Kanafas** za posteljne pre-
vleke (v živahnih barvah). **Oksford** za moške
srajce (izborna trpežne kakovosti). **Prve**
vrste perline flanele za dame in go-
spode. **Modrikasto blago** za kuhinjske
predpasnike in domače obleke. Dolgost ostan-
kov 6—15 metrov. Zajamčeno brez napake,
zajamčeno pralno in najboljše kakovosti.
Znesek se takoj vrne, ako blago ne
uga in se vzame zavoj nefrankiran
nazaj. Najmanjše naročilo 1 zavoj (40 do
45 m) po povzetju. Pri naročilu se lahko zah-
teva sortirano. 2731 1-1

Tkalnica S. Stein, Nachod (Češko).

Dalje ponudim prvovrstno za najfinije se-
pilo in opreme za neveste obeljeno rum-
burško platno in obeljen gradl za spodnje
perilo. 40 metrov po želji sortirano K 18.50.

Najboljši proti

kurjim očesom

velški-radikal oblik za kurja

očesa 1 zavoj 40 vinarjev

Velško-radikal sredstvo za

kurja očesa 1 stekl. s co-

plcem 60 vin.

Proti naprej plačila v

znankah z 20 vin. za

poštino je pristno le pri

G. Richterjev lekarni pri

"ONLU", Wels štev. 12.

Istotam sloviti velški

oblik proti trganju in

revmi po K 1-1. Pozor

na reg. varstv. znamko.

Puške!

Lancaster . . . od K 26-
Flabertpuške . . . 8.50

Pištolo . . . 2-
Samokresl . . . 5-

Poprave ceno. Ilustri-
rani cenik franko. 870

F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Opozarja se

pri nakupu manufakturnega (gvantnega) blaga na
-- 40 let obstoječo tvrdko --

R. Miklauc, Ljubljana
Stritarjeva (Špitalska) ul., št. 5.

Zunanjim naročnikom pošlje tvrdka brezplačno
vzorke različnega blaga. Pri naročitvi vzorcev
naj se natančno piše, od katere vrste blaga se
2593 isti žele dobiti. 5-1

Razpošilja se blago po celi Avstro-Ogrski državi.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

= Slavnemu občinstvu se priporoča =
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
= velika manufakturna trgovina =

FRANC SOUVAN, SIN

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22

= v Ljubljani. =

563

(1)

32

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarebane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

2961 Ustanovljeno 1832. 52-4

Priznana najboljše oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, luka in steklarskega kleja. Zaloge slikarskih in pleskar-skih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Najnižje cene pri Janezu na Vodnikovem trgu!

Priporočam se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

od najceneje do najfinije vrste, dalje vsakovrstnih rut,

nogavic, predpasnikov, najboljše kotenine itd.

NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!

Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah

V Ameriko
in Kanado
složna, cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**

Bliznji odhod iz domače luke

Trsta: Carpathia Ultonia 12. oktobra, Pannonia 26. oktobra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 16. oktobra, 6. nov., 18. dec., Mauretania 23. oktobra, 20. nov., 11. dec. 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andreju Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg nova skablj. K 6-60. belje K 12-12. bele kot puh mehko skubljen K 18-18. K 24-24. snežobelo kot puh mehko skubljen K 30-30. K 36-36. Pošilja franco po povzetju. Zamena dovoljena proti povrnitvi pošiljane. Benedikt Sachsel, Lobes 159, pri Pizau. Češko. 2549 6-1

Posestvo na prodaj je v Tihaboju

nad Mirno, fara Sv. Križ na Dolenjskem; obstoji iz dobroohranjenega gospodarskega poslopja, njiv, travnikov in hoste. K 7400. Vpraša se pri **Henriku Zabukovec v Št. Rupertu.** 2625 3-1

NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVORI!

Geneno posteljno perje!

1 kg sivega skubljenega, do-brega perja K 2; 1 kg boljše-ga K 2-40, polbelega K 2-80, be-lega 4 K, belega skubljenega K 5-10, 1 kg izredno finega, snežobelega, skubljenega K 6-40 in 8 K; 1 kg sivega puha 6 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfiniji prani puh 12 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franco. 1908 50-1

Dovršene postelje

jako trpežnega, rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-bлага, i pernice, 180 cm dolga, 116 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 10 K; z izredno finim polpuhom 10 K; z najfinjšim svinim puhom 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 3, 8-10 in 4. — Za neprim.-denar nazaj Zamenjava dopustna. Po povz. od 12 K višje franco.

S. BENISCH v Dešenici št. 71, Čechy.

Ceniki zastoj in franco.

Novo! 2005 10-1 Čitaj!

Pozor kmetice in dekleta!

Najnovejše in najboljše sredstvo za rast las in da lasje postanejo gosti in dolgi, to je

Rastol št. II.

Odsranjuje prhljaj na glavi in vsako kožno bolezen. Deluje sigurno in na mnogi zdravnik priporočajo. Cena franco na vsako pošto 1 lonček K 3-60, 2 lončka K 5-—. Pošilja se po poštne povzetju ali če se pošlje denar naprej. Prosim, da se naroči le pri meni pod naslovom:

Leharna pri Sv. Trojici, Dolnji Miholjac št. 200, Slavonija.

Naročajte „Domoljuba“!

: Suhe gobe :

češminjevo lubje, arniko, lipovo in bezgovo cvetje, sladke koreninice, korenine in perje od beladone in malih noric (lesjaka), jeternik, tršljik, podlessek i. t. d., kupuje

V. H. Rohrmann

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 28 in v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37.

2068 1

Posteljna vlaga.

Odsranitev takoj z uporabo „VSTANI“, zaklenito zavarovano. Sterost in spol se naznani. Knjižico pošlje za-
stoji **Zavod Aesculap**, Regensburg, Bavarsko. 2284 32-1

JOSIP JANKO

2773 urar v Kamniku 1

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta. Ceniki na razpolago.

10.000 kron nagrade golobradcem in plešastim.

Pristni danski „Mos-balzam“ je pro-zročil, da je zrasla brada in lasje tekomi 8 dni. Mladi in stari, gospodje in gospe uporabljajo „Mos-balzam“, da jim raste brada, obrvi in lasje, ker iz-
da je „Mos-balzam“ edino sredstvo mo-
verne znanosti, katero tekomi 8-14 dni
vsled vplivanja na brbončice provzroči,
da prično lasje takoj rasti. Neškodljivost je zjajamčena.

10.000 kron v gotovini

plačamo golobradcu ali plešastemu ali imajočemu redko lasovje, ki je brezuspešno uporabljal „Mos-balzam“ šest tednov. Naša tvrdba je edina, ki da tako jamstvo. Zdravniški opisi in priporočila. Svarimo nujno pred ponarejanji. — Poizkus z Vašim „Mos-bal-zamom“ se je obnesel. Tekom 8 dni se je že pokazala rast las, in v 14 dneh da so bili svetli in mehki, so bili dovolj trdni. Tekom tednov se je razvila naravna boja brade in sedaj je bil viden učinek Vašega balz. I. C. dr. Twergr. Kodanji. — Podpis. priporočam uporabo pristni, neprekosljiv. danskega „Mos-balz.“ vsakomur, kdor želi, da ma zra-stejo novi lasje. Izpadali so mi lasje, da so nastala gola mesta: po 3 tedna. uporabi „Mos-tejo“ so prišli lasje rasti, postajali so gosti in težki. Gspdc. M. C. Andersen, Na. Vester-balz. gade 5, Kodanji. — I zavoj „Mos“ velja 10 K. — Diskr. pošiljanje proti preplači ali povzetju. Naroča se pri največji spec. trgovini na svetu: 2739 1-1

Mos-Magasinet, Copenhagen 470. Danemark.

(Dopisnice frankirati z 10 vin. znam-
kami, pisma s 25 vin.)

Trgovsko obvestilo.

Čast nam je s tem naznaniti, da smo svojo pivovarno, ki smo jo od leta 1854 pod imenom G. AUERJEVIH DEDIČEV v Ljubljani vodili, prodali deln. družbi pivovarne „UNION“.

Zahvaljujemo se svojim p. n. odjemalcem in trgovskim prijateljem za nam dosedaj izkazano zaupanje in naklonjenost s prošnjo, da bi isto ohranili tudi novemu podjetju.

G. Auerjevi dediči.

Čast nam je s tem naznaniti, da smo svojo pivovarno ki smo jo od leta 1864 pod imenom I. KOSLER IN DRUG v Spodnji Šiški vodili, prodali deln. družbi pivovarne „UNION“.

Zahvaljujemo se svojim p. n. odjemalcem in trgovskim prijateljem za nam dosedaj izkazano zaupanje in naklonjenost s prošnjo, da bi isto ohranili tudi novemu podjetju.

I. Kosler in drug.

Čast mi je s tem naznaniti, da sem svojo pivovarno, ki sem jo od leta 1849 pod imenom I. PERLES v Ljubljani vodil, prodal delniški družbi pivovarne „UNION“.

Zahvaljujem se svojim p. n. odjemalcem in trgovskim prijateljem za meni dosedaj izkazano zaupanje in naklonjenost s prošnjo, da bi isto ohranili tudi novemu podjetju.

I. Perles.

Z ozirom na predstoječe trgovsko obvestilo si usoja podpisana družba naznaniti, da je **1. oktobra t. l. kupila sledeče pivovarne:**

G. Auerjevi dediči v Ljubljani

I. Kosler in drug v Spodnji Šiški

I. Perles v Ljubljani

in da bo iste v večjem obsegu pod imenom

**„DELNIŠKA DRUŽBA
PIVOVARNE UNION“**

dalje vodila.

Potrudila se bo svoje p. n. odjemalce vedno in v vsakem oziru v popolno zadovoljnost postreči in jih prosi, da ji ohranijo isto zaupanje ki so je imeli do zgoraj imeñovanih tvrdk.

„Delniška družba pivovarne Union“.